

Κυκλαδόραμα

Υπεύθυνος Αλιευτικός Τουρισμός

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ & ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟ

Υπεύθυνος
Αθιευτικός Τουρισμός
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ & ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1η Ενότητα: Οι τάσεις στον τουρισμό	9
2η Ενότητα: Γιατί υπεύθυνος αλιευτικός τουρισμός;	14
3η Ενότητα: Σχεδιάζοντας μια υπεύθυνη αλιευτική εκδρομή	17
1ο Στάδιο: Προετοιμασία	19
2ο Στάδιο: Επιτόπια εμπειρία	22
3ο Στάδιο: Ολοκλήρωση και αξιολόγηση	32
4η Ενότητα: Η συνεισφορά του δεύτερου ατόμου στην αλιευτική εκδρομή	33
5η Ενότητα: Επίλογος	42
Χρυσές Συμβουλές Βιωσιμότητας	45
Συμβουλή ★: Αγκυροβολώντας κοντά σε λιβάδια Ποσειδωνίας	46
Συμβουλή ★: Πώς φερόμαστε σε μια τυχαία συνάντηση με θαλάσσια θηλαστικά, χελώνες και θαλασσοπούλια	46
Συμβουλή ★: Τι κάνουμε εάν δούμε τραυματισμένο ή άρρωστο άγριο ζώο	47
Συμβουλή ★: Δεν προσεγγίζουμε σπηλιές καθώς μπορεί να φιλοξενούν άγρια ζωή	47
Συμβουλή ★: Προτεινόμενα μεγέθη – είδη αλιευμάτων και χρήση αλιευτικών εργαλείων	48
Συμβουλή ★: Απελευθέρωση και υπεύθυνη θανάτωση	49
Συμβουλή ★: Βρώσιμα ξενικά είδη στο 'μενού'	50
Συμβουλή ★: Αποφυγή θαλάσσιας ρύπανσης	50

Από την ίδρυση του **Cyclades Preservation Fund (CPF)** στις αρχές του 2018, στόχος μας είναι η προστασία και η ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος των Κυκλάδων, εντοπίζοντας, ενθαρρύνοντας και υποστηρίζοντας τοπικές δράσεις και πρωτοβουλίες στα νησιά. Μέσα από διάλογο με φορείς, επαγγελματίες και κατοίκους αναγνωρίσαμε σταδιακά την ανάγκη να αναλάβουμε έναν πιο ενεργό ρόλο, αποτυπώνοντας και προωθώντας καλές πρακτικές οι οποίες συνταιριάζουν την ανάγκη για βιώσιμες περιβαλλοντικά λύσεις με την ευκαιρία για μια καλώς εννοούμενη ανάπτυξη στα νησιά.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο **αλιευτικός τουρισμός**, μια πρακτική βιώσιμης αλιείας η οποία, όταν πραγματοποιείται με υπευθυνότητα, μπορεί να συνδράμει στην προστασία και αποκατάσταση του θαλάσσιου οικοσυστήματος και να προωθήσει την – αλιευτική, ναυτική και όχι μόνο – ιστορία και πολιτισμό της χώρας μας, εξασφαλίζοντας παράλληλα πρόσθετο εισόδημα στους αλιείς, συνεισφέροντας στη διατήρηση του επαγγέλματός τους και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας.

Η δημιουργία του οδηγού εντάσσεται **στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Κυκλαδόραμα που έχει σχεδιάσει και υλοποιεί το Cyclades Preservation Fund (CPF) με την υποστήριξη του Blue Marine Foundation (BMF) και αποσκοπεί στη δικτύωση και ενδυνάμωση των αλιέων και αλιευτικών συλλόγων των Κυκλάδων που επιθυμούν να στραφούν σε βιώσιμες αλιευτικές πρακτικές με σκοπό τη διασφάλιση της ευημερίας του επαγγέλματός τους και της θάλασσας**. Ο οδηγός απευθύνεται κυρίως σε αλιείς, και παρουσιάζει τις βασικές κατευθύνσεις και οδηγίες για τον υπεύθυνο αλιευτικό τουρισμό, αποτυπώνοντας θετικές εμπειρίες αλλά και προκλήσεις που συναντούν οι αλιείς σήμερα. Στόχος του οδηγού είναι η ενημέρωση και ενθάρρυνση των αλιέων να πραγματοποιούν ταξίδια αλιευτικού τουρισμού στον τόπο τους..

Βασική του επιδίωξη είναι να αποτυπώσει τον τρόπο που μπορεί ο αλιέας **να προσφέρει στον επισκέπτη μια μοναδική εμπειρία – ένα βίωμα που θα τον βοηθήσει να κατανοήσει και να εκτιμήσει – και εν τέλει να σεβαστεί βαθιά – τον τόπο που επισκέπεται**. Και να ξαναγουρίσει.

Ο οδηγός για τον Υπεύθυνο Αλιευτικό Τουρισμό φέρει μία σημαντική καινοτομία, καθώς ο αναγνώστης – αλιέας **θα βρει πληροφορίες και συστάσεις που συνδυάζουν σύγχρονες τάσεις στον τουρισμό με καίρια συμπεράσματα από 75 συνεντεύξεις και συζητήσεις με έμπειρους αλιείς που δραστηριοποιούνται στον αλιευτικό τουρισμό σε όλη την Ελλάδα**, με τους οποίους συνομίλησε ο σύμβουλος του CPF σε θέματα αλιευτικού τουρισμού Δημήτρης Τσαφούτης. Επιπλέον, ο οδηγός περιλαμβάνει **★ 'Χρυσές συμβουλές βιωσιμότητας'** – συστάσεις για επιμέρους ενέργειες κατά την άσκηση του αλιευτικού τουρισμού, που επιμελήθηκαν οι συνεργάτες μας Ειρήνη Καραθάνου (Υπεύθυνη Θαλασσίων Προγραμμάτων CPF) και Βαγγέλης Παράβας (Επιστημονικός Σύμβουλος CPF).

Οι εικονογραφήσεις του Τάσου Χαρτάλου, ο οποίος επιμελήθηκε τον σχεδιασμό του οδηγού, φέρουν τον αναγνώστη πιο κοντά στην εμπειρία μιας υπεύθυνης αλιευτικής εκδρομής. Ευχαριστούμε θερμά όλους τους συνεργάτες μας που συμμετείχαν στη δημιουργία του οδηγού, καθώς και το Blue Marine Foundation για την εμπιστοσύνη και την υποστήριξή του. Ευχόμαστε ο οδηγός αυτός να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για τους αλιείς και να συνδράμει στη βιωσιμότητα του επαγγέλματός τους.

Νάσια Κασσελά

*Διευθύντρια Προγραμμάτων
Cyclades Preservation Fund (CPF)*

www.cycladespreservationfund.org

Η θάλασσα είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής όλων μας, ειδικά σε μια χώρα όπως την Ελλάδα με την τεράστια ακτογραμμή της και την παράδοση αιώνων στην αλιεία και τη Ναυτιλία. Η θάλασσα μας δίνει ζωή, μας τρέφει, μας εμπνέει να γράψουμε ποίηση ενώ έχει διαμορφώσει την ιστορία και την ταυτότητά μας. Κι ενώ μοιάζει να χωρίζει στεριές, στην πραγματικότητα ενώνει ανθρώπους από όλες τις γωνιές του κόσμου με τις εμπειρίες που μας προσφέρει.

Η ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού τα τελευταία χρόνια έρχεται να κάνει ακριβώς αυτό. Να ενώσει τον ψαρά με τον επισκέπτη του νησιού ή της παράκτιας περιοχής δίνοντας τη δυνατότητα στον αλιέα να ψαρέψει λιγότερα και να κερδίσει περισσότερα δίνοντας έτσι μια ανάσα στη θάλασσα, και στον επισκέπτη την ευκαιρία να βουτήξει κυριολεκτικά και μεταφορικά στη ζωή του ψαρά μέσα από μια βαθιά βιωματική εμπειρία που θα του μείνει αξέχαστη.

Το Blue Marine Foundation, στο πλαίσιο του οράματός του για θάλασσες ζωντανές για πάντα και για όλους στοχεύει στην προστασία των θαλασσών, στην αποκατάσταση σημαντικών θαλάσσιων ενδιαιτημάτων και τη δημιουργία πρότυπων μοντέλων βιώσιμης αλιείας. Ο αλιευτικός τουρισμός είναι ένα από τα δυνατά εργαλεία που μπορεί να αναπτύξει η χώρα μας συμβάλλοντας στους παραπάνω στόχους, αρκεί να γίνεται υπεύθυνα και με σεβασμό στο θαλάσσιο περιβάλλον, τον κόπο του ψαρά και τις προσδοκίες του επισκέπτη.

Είμαστε πολύ χαρούμενοι που συνεργαζόμαστε με το Cyclades Preservation Fund στη σύνταξη αυτού του οδηγού, ελπίζοντας ότι θα αποτελέσει το όχημα για πολλούς αλιείς να στραφούν σε πιο εναλλακτικές και βιώσιμες πρακτικές του επαγγέλματός τους διασφαλίζοντας έτσι ένα καλύτερο αύριο για αυτούς, αλλά και τη θάλασσα.

Άντζελα Λάζου Ντην,

*Υπεύθυνη Θαλασσίων Προγραμμάτων
στην Ελλάδα για το Blue Marine Foundation*

www.bluemarinefoundation.com

Κυκλαδόγραμμα

Τα τελευταία χρόνια φαίνεται πως διαμορφώνονται νέες τάσεις στον τουρισμό, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες εκπορεύονται από τις ανάγκες και τη ζήτηση των ταξιδιωτών, αλλά και από εκείνες των επαγγελματιών της τουριστικής βιομηχανίας. Οι σημερινοί ταξιδιώτες – επισκέπτες ενός τόπου είναι πιο έμπειροι, πιο μορφωμένοι, πιο ευέλικτοι, πιο ανεξάρτητοι και ως εκ τούτου συχνά και πιο απαιτητικοί.

Είναι ενδεικτικό πως ένα μεγάλο ποσοστό επισκεπτών δεν θα αρκεστούν στο να κάνουν απλά ηλιοθεραπεία σε μια παραλία ή να παρατηρήσουν τα αξιοθέατα μιας περιοχής. Απεναντίας, όλο και περισσότεροι επιθυμούν να αποτελέσουν ή, έστω να αισθανθούν, 'προσωρινά μέλη' της τοπικής κοινωνίας μέσα από τα βιώματα και τις γνώσεις που θα αποκομίσουν στο πλαίσιο της ταξιδιωτικής τους εμπειρίας.

1η Ενότητα

ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Για το λόγο αυτό, θα επιδιώξουν να ενσωματωθούν στον τρόπο ζωής του τόπου που επισκέπτονται και να αλληλεπιδράσουν αμεσότερα με τους ντόπιους, ακολουθώντας τον τρόπο και τον τόπο που εκείνοι τρώνε, κοιμούνται, ντύνονται, εργάζονται ή χαλαρώνουν. Δεν θα ήταν συνεπώς υπερβολή να ισχυριστούμε πως η συμβίωση των επισκεπτών με τους ντόπιους μιας περιοχής αποτελεί εν πολλοίς μία από τις κυρίαρχες τάσεις του σύγχρονου τουρισμού.

Αυτές οι νέες επιθυμίες ή, καμιά φορά, και απαιτήσεις μεγάλης μερίδας των σύγχρονων ταξιδιωτών έχουν φέρει στο προσκήνιο, αντίστοιχα, και νέες, εναλλακτικές, μορφές θεματικού τουρισμού που προσφέρουν μια μοναδική τουριστική εμπειρία, και, επιπλέον, τη δυνατότητα στους επισκέπτες να γνωρίσουν έναν τόπο αξιοποιώντας τη γνώση και τη δημιουργικότητά τους.

ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Πόσο αξέχαστη εμπειρία και μοναδική ευκαιρία μπορεί να είναι για έναν επισκέπτη να ανέβει σε ένα καΐκι και να βιώσει για μια μέρα τον αυθεντικό τρόπο ζωής ενός Έλληνα ψαρά;

Αυτός είναι ο αλιευτικός τουρισμός: μια εναλλακτική μορφή τουρισμού στο πλαίσιο της οποίας επαγγελματίες παράκτιοι αλιείς, έχουν τη δυνατότητα να επιβιβάσουν επισκέπτες στο αλιευτικό τους σκάφος και, αξιοποιώντας τις γνώσεις, το μεράκι και την αγάπη τους για τη θάλασσα, να μυήσουν τους φιλοξενούμενους τους για λίγες ώρες στον 'κόσμο της αλιείας'.

Αν και αυτή η πρωτοποριακή μορφή τουρισμού νομοθετήθηκε τον Απρίλη του 1999 στη γειτονική Ιταλία, για τη χώρα μας η νομοθεσία είναι σχετικά πρόσφατη. Χρειάστηκε μάλιστα να περάσουν 11 χρόνια από το πρώτο πιλοτικό πρόγραμμα που πραγματοποιήθηκε το 2004 στον Άγιο Κήρυκο στην Ικαρία και στα Άβδηρα Ξάνθης, μέχρι την έκδοση του νομοθετικού πλαισίου για τον αλιευτικό τουρισμό στην Ελλάδα την άνοιξη του 2015 (ΚΥΑ 414/2354/20-1-2015).

Με βάση τις διατάξεις του, προβλέπεται πως το σκάφος πρέπει να είναι καταχωρημένο στο Εθνικό Αλιευτικό Μητρώο, να είναι εφοδιασμένο με επαγγελματική αλιευτική άδεια και, φυσικά, να έχει εκδοθεί ειδική άδεια για χρήση του σκάφους για αλιευτικό τουρισμό.

ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ

Ίσως αυτή τη στιγμή να αποτελεί μία από τις ελάχιστες επαγγελματικές πρακτικές που μπορεί να συνδυάσει αποτελεσματικά τρεις βασικούς πυλώνες της Ελληνικής οικονομίας: τον τουρισμό, τον πρωτογενή τομέα και τη ναυτιλία μας. Επιπλέον, ο αλιευτικός τουρισμός αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα αειφόρου δραστηριότητας, καθώς :

- αποφέρει στους αλιείς ένα σχετικά ξεκούραστο συμπληρωματικό εισόδημα σε σχέση με την επαγγελματική αλιεία (οικονομική βιωσιμότητα)
- απαιτεί μειωμένη χρήση επιλεγμένων αλιευτικών εργαλείων στη θάλασσα, καθώς η αλιευτική προσπάθεια αποσκοπεί στην ανάδειξη και επίδειξη της διαδικασίας για τους επισκέπτες (περιβαλλοντική βιωσιμότητα)
- προβάλλει, ταυτόχρονα, τις τοπικές ομορφιές και ιδιαιτερότητες ενός τόπου, καθώς και την παράδοση των αλιευτικών κοινοτήτων (κοινωνική βιωσιμότητα).

Παράλληλα, ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της βιωματικής αυτής δραστηριότητας, που μάλιστα την διαφοροποιεί από δραστηριότητες που προσφέρονται από άλλα επαγγελματικά σκάφη αναψυχής, είναι ο αριθμός των επιβαινόντων.

Ένα αλιευτικό σκάφος με άδεια αλιευτικού τουρισμού δεν μπορεί, εκ του νόμου, να φιλοξενεί και να μεταφέρει περισσότερα από 12 άτομα και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργείται μια αρμονική συνύπαρξη αλιευτικού πληρώματος και επισκεπτών πάνω στο σκάφος.

Σε ένα μικρό σύνολο ανθρώπων που ταξιδεύουν μαζί, αυθόρμητα ενθαρρύνεται η ανταλλαγή απόψεων, ιδεών, γνώσεων, συναισθημάτων και, ευρύτερα, η αλληλεπίδραση και η κοινωνικοποίηση. Ταυτόχρονα, ευνοείται σε μεγάλο βαθμό η επιθυμία των επισκεπτών να 'ζήσουν σαν ντόπιοι'.

Πρόκειται για μια σημαντική διαφοροποίηση, σχεδόν απόκλιση, από τις λοιπές παραδοσιακές μορφές μαζικού τουρισμού που δεν προσφέρουν στον επισκέπτη την ευκαιρία να 'βυθιστεί' στην τοπική κουλτούρα των αλιευτικών κοινοτήτων.

ΟΡΙΣΜΟΣ

Μια μορφή τουρισμού υπαίθρου, η οποία έγκειται στην παροχή υπηρεσιών συνδεδεμένων με την αλιεία, τη σπογγαλιεία, την υδατοκαλλιέργεια και τις σχετικές με αυτές πρακτικές και τεχνικές προς τους επισκέπτες, οι οποίοι συνδυάζουν τις διακοπές τους με τις παρεχόμενες στο υγρό στοιχείο αλιευτικές δραστηριότητες, με σκοπό την ψυχαγωγία, την απόκτηση 14 βιωματικών εμπειριών, τη γνωριμία με τις παραδόσεις, τα έθιμα και την τοπική γαστρονομία, τη διάδοση της αλιευτικής κουλτούρας και την οικονομική τόνωση του κοινωνικού ιστού σε τοπικό επίπεδο» (Νόμος 4582/2018, άρθρο 4, παρ. 9).

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ;

“ Ερασιτέχνες αλιείς αναψυχής”

ή “ Ψαράδες του Τουρισμού”

Είναι λογικό με το που ακούει κάποιος την έκφραση ‘αλιευτικός τουρισμός’ να θεωρεί ότι αυτή η μορφή τουρισμού απευθύνεται σε άτομα που έχουν μία εξοικείωση με το ψάρεμα.

Ωστόσο, αυτό εξαρτάται από τα προσωπικά κίνητρα και τα ενδιαφέροντα των επισκεπτών.

“ Ερασιτέχνες αλιείς αναψυχής”

“ Ψαράδες του Τουρισμού”

Εάν η αλιεία αποτελεί βασικό κίνητρο για μια αλιευτική εκδρομή, τότε, αναφερόμαστε σε ‘ερασιτέχνες αλιείς αναψυχής’ οι οποίοι ταξιδεύουν με σκοπό να αποκομίσουν εμπειρίες σχετικές με το ψάρεμα που είναι το χόμπι τους. Σε αυτή την περίπτωση, η ικανοποίησή τους θα επέλθει μόνο εάν πιάσουν ένα ψάρι ‘τρόπαιο’. Αντίθετα, εάν η αλιευτική δραστηριότητα δεν αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επιλογή της αλιευτικής εκδρομής και, γενικότερα, για την επιλογή κάποιου προορισμού, τότε τα πράγματα είναι διαφορετικά. Σε αυτή τη δεύτερη περίπτωση, αναφερόμαστε σε ανθρώπους που εμπνέονται από μοναδικές εμπειρίες που σχετίζονται με τον τόπο (τη φύση, την επαφή με τους ντόπιους, την τοπική γαστρονομία, κ.ά.) και, εν προκειμένω, από την αλιεία, για να ζήσουν μία νέα εμπειρία, οπότε και θα τους χαρακτηρίζαμε ως ‘ψαράδες του τουρισμού’.

« Σχεδόν όλοι οι τουρίστες που ανεβαίνουν στα καϊκια μας δεν έχουν καμία σχέση με τον κλάδο της αλιείας, δεν έχουν πιάσει αλιευτικό εργαλείο στα χέρια τους, κάποιιοι από αυτούς δεν έχουν δοκιμάσει καν ψάρι»

Πέρα από ελάχιστες περιοχές (Κρήτη, Ρόδος, Σαντορίνη), όπου έχει παρατηρηθεί ζήτηση για πιο εξειδικευμένα ψαρέματα, η πλειονότητα των καϊκιών που δραστηριοποιούνται ενεργά στη χώρα μας έχουν προσαρμόσει το πρόγραμμά τους (ώρα αναχώρησης, διάρκεια αλιευτικής διαδικασίας κλπ) στη δεύτερη κατηγορία επισκεπτών, δηλαδή σε ανθρώπους που δεν έχουν σχετική εμπειρία με τον κλάδο της αλιείας.

Λαμβάνοντας υπόψη το παραπάνω και βασιζόμενοι στη ζήτηση που παρατηρείται τη δεδομένη χρονική στιγμή στη χώρα μας, **στόχος του συγκεκριμένου οδηγού είναι να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για τους αλιείς που δραστηριοποιούνται ή ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν στον αλιευτικό τουρισμό με υπεύθυνο, καινοτόμο, αποτελεσματικό και αειφόρο τρόπο, δίνοντας έμφαση στον τοπικό πλούτο, στις βιώσιμες πρακτικές αλιείας και στη γνώση των κοινοτήτων που υποδέχονται ταξιδιώτες – επισκέπτες ή, όπως αναφέρονται στη συνέχεια, των ‘κοινοτήτων υποδοχής’.**

2η Ενότητα

ΓΙΑΤΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ;

Με βάση τη βιβλιογραφία ο υπεύθυνος τουρισμός είναι...

«ο τουρισμός που σέβεται το περιβάλλον, την κοινότητα και τον πολιτισμό του τουριστικού προορισμού. Δεν αναφέρεται σε ένα είδος τουρισμού αλλά περιλαμβάνει ένα πλαίσιο και ένα σύνολο πρακτικών που χαράζουν μια λογική στοχεύοντας στη δημιουργία μιας πιο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης που προστατεύει τα συμφέροντα των τοπικών κοινωνιών και παράλληλα καταπολεμά τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλεί ο ανεύθυνος μαζικός τουρισμός.»

Cape Town Declaration (2002)

Κύριο μέλημα του υπεύθυνου τουρισμού είναι να διαμορφώσει τις προδιαγραφές εκείνες που θα διασφαλίσουν μακροπρόθεσμα οφέλη τόσο για τις κοινότητες υποδοχής, όσο και για τους επισκέπτες. Στην πράξη, για την επίτευξη αυτού του στόχου, απαιτούνται ενέργειες όχι μόνο από τις κεντρικές και τοπικές αρχές, αλλά και από τους ίδιους τους πολίτες και επαγγελματίες, ώστε να είναι ο τουρισμός στον τόπο τους πιο υπεύθυνος και βιώσιμος.

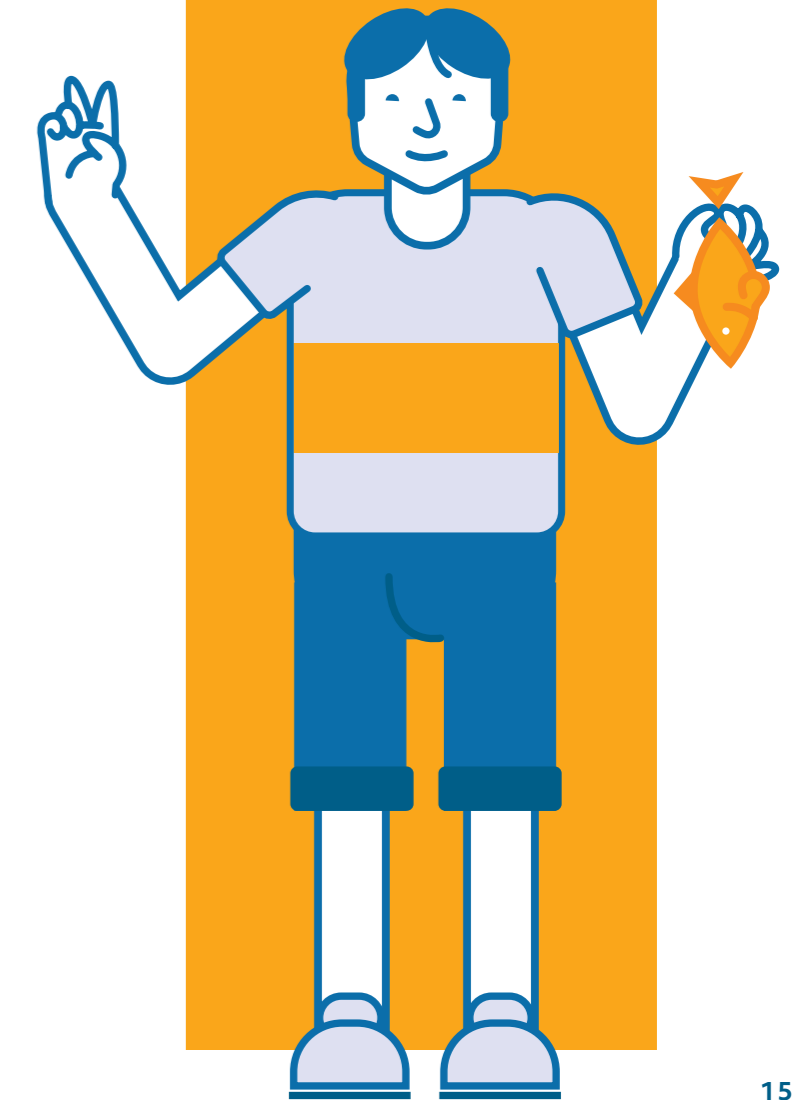
Από την άλλη πλευρά, και οι ταξιδιώτες-επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα, αλλά και την ευθύνη, με τις επιλογές και τη στάση τους να κάνουν τη διαφορά.

ΤΙ ΚΑΝΕΙ ΕΝΑΝ ΤΟΥΡΙΣΤΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟ;

Υπεύθυνο τουρίστα – επισκέπτη χαρακτηρίζουμε τον ταξιδιώτη που αναζητά την ποιότητα και την αυθεντικότητα, και που στον προορισμό του συνήθως αποφεύγει οτιδήποτε μαζικό ή ιδιαιτέρως δημοφιλές.

Είναι ένας επισκέπτης πιο περιπετειώδης, πιο ευέλικτος, πιο ευαισθητοποιημένος ως προς την αυταξία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, που επιδιώκει να έχει θετικό αντίκτυπο στις κοινότητες τις οποίες επισκέπτεται και με τις οποίες αλληλεπιδρά.

Είναι ένας επισκέπτης που αναζητά μια εμπειρία που θα τον διαφοροποιήσει από τους ακόλουθους του μαζικού τουρισμού, και που επιλέγει εμπειρίες που θα του επιτρέψουν να βιώσει κάτι το αυθεντικό και παραδοσιακό.

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι υπεύθυνος είναι αυτός ο τουρίστας που...

- συνεισφέρει όσο το δυνατόν περισσότερο στην τοπική οικονομία
- σέβεται και εκτιμά το περιβάλλον και τους ανθρώπους
- τηρεί τις πολιτιστικές αξίες της κάθε περιοχής ακόμα και αν κάποιες φορές μπορεί να τον ξενίζουν ή να διαφωνεί
- επιλέγει να μείνει όσο το δυνατόν περισσότερο στα μέρη που επισκέπτεται ώστε η εμπειρία του να είναι διαρκής
- αναζητά τρόπους να εξερευνήσει περιοχές που δεν είναι δημοφιλείς και εύκολα προσβάσιμες
- είναι ανοιχτός, ανεκτικός και μη επικριτικός, αγαπά τη διαφορετικότητα
- προσπαθεί να συναντήσει ντόπιους ανθρώπους, να μάθει για τον τρόπο ζωής τους και να δημιουργήσει φιλίες
- επιδιώκει να γίνει ένας "προσωρινός ντόπιος"

Στηριζόμενοι στη νοοτροπία λοιπόν ενός υπεύθυνου ταξιδιώτη, η βασική αρχή και ως προς τον σχεδιασμό του υπεύθυνου αλιευτικού τουρισμού είναι να διαμορφώσουμε ένα τουριστικό προϊόν που όχι μόνο θα προσφέρει μια αξέχαστη τουριστική εμπειρία στον επισκέπτη, αλλά θα οδηγήσει, ταυτόχρονα, στη βιώσιμη διαχείριση του ίδιου του προορισμού.

3η Ενότητα

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

Σε αντίθεση με τον μαζικό τουρισμό και έναν επισκέπτη που θα ακολουθήσει 'το πλήθος', ένας υπεύθυνος ταξιδιώτης ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα κατά τη διάρκεια του 'ταξιδιωτικού του κύκλου', δηλαδή πριν την αναχώρηση, όταν φτάσει στον προορισμό του και λίγο πριν αποχωρήσει από αυτόν (Shiwei et al., 2020).

Shiwei Shen, Marios Sotiriadis and Qing Zhou, 2020. Could Smart Tourists Be Sustainable and Responsible as Well? The Contribution of Social Networking Sites to Improving Their Sustainable and Responsible Behavior. Sustainability 12(4), 1470

Παρακάτω, παρουσιάζουμε τα βήματα αυτά σε 3 στάδια, συνοδευόμενα από τις απαραίτητες συμβουλές που θα συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας υπεύθυνης αλιευτικής εκδρομής.

1^ο ΣΤΑΔΙΟ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

2^ο ΣΤΑΔΙΟ
ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

3^ο ΣΤΑΔΙΟ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

1^ο Στόδιο

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Αναφερόμαστε σε ένα στάδιο προετοιμασίας που ακολουθούν οι υπεύθυνοι επισκέπτες πριν επισκεφτούν τον ιδανικό για αυτούς προορισμό.

Αυτό το αρχικό στάδιο επιμόρφωσης – εκπαίδευσης πραγματοποιείται μέσα από δική τους πρωτοβουλία και προσωπική αναζήτηση, με απώτερο σκοπό να αποκτήσουν κάποιες βασικές γνώσεις για τον προορισμό τους και την κοινότητα υποδοχής, πριν ακόμα φτάσουν στον τόπο της επιλογής τους.
Πληροφορίες σχετικά με την ιστορία, τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις της περιοχής είναι μερικά από τα σημαντικότερα στοιχεία που θα συμβάλλουν στο να σχηματίσουν μια πρώτη εικόνα για τον προορισμό.

Ουσιαστικά, αυτή η προετοιμασία αποτελεί μια μορφή εξοικείωσης με την τοποθεσία, ώστε να απολαύσουν τις διακοπές τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, σεβόμενοι πάντα τις τοπικές κοινότητες που θα τους υποδεχτούν.

Αξιοποιήστε τα μοναδικά χαρακτηριστικά και τις τοπικές ιδιαιτερότητες του τόπου σας

Γνωρίζοντας ότι οι συγκεκριμένοι επισκέπτες έρχονται ήδη ενημερωμένοι και εσείς τους προσφέρετε τη δυνατότητα να γνωρίσουν τον τόπο σας ή το νησί σας διά θαλάσσης, καλό θα ήταν κατά την διάρκεια της αλιευτικής εκδρομής να αφιερώσετε λίγα λεπτά για να τους μεταφέρετε ό,τι εσείς θεωρείτε σημαντικό, αναδεικνύοντας τα μοναδικά χαρακτηριστικά και τις τοπικές ιδιαιτερότητες του τόπου σας.

Κύριος σκοπός αυτής της ολιγόλεπτης ενημέρωσης είναι να τους μεταφέρετε πληροφορίες και λεπτομέρειες για τους ανθρώπους και τις τοπικές συνήθειες, στοιχεία που δεν θα βρουν εύκολα στους ταξιδιωτικούς οδηγούς, καθώς και να τους ενθαρρύνετε να κατανοήσουν τυχόν ιδιαιτερότητες της περιοχής σας και να αισθανθούν δέσιμο με αυτήν. Την ενημέρωση αυτή μπορείτε να την κάνετε οι ίδιοι ή να την αναλάβει ένα 2ο άτομο (δείτε την 4η Ενότητα για περισσότερα).

Σχετικά Παραδείγματα

Η πλούσια ομορφιά, ο πολιτισμός και η ιστορία της χώρας μας την καθιστούν ιδιαίτερη και κάθε τόπος μπορεί να αναδείξει κάτι το ξεχωριστό. Το γεγονός αυτό φαίνεται πως το έχουν αξιοποιήσει τα αλιευτικά σκάφη που δραστηριοποιούνται ενεργά σε ταξίδια αλιευτικού τουρισμού, καθώς μία από τις βασικές τους προτεραιότητες είναι η ανάδειξη αυτών των μοναδικών χαρακτηριστικών.

Πιο συγκεκριμένα έχει δοθεί μεγάλη βαρύτητα σε:

Ιστορικά, αρχαιολογικά και μυθολογικά χαρακτηριστικά

Για παράδειγμα, στα Κύθηρα το αλιευτικό πλήρωμα ενημερώνει τους επισκέπτες για τον Μινωικό πολιτισμό, ενώ στη Μηλίνα του Βόλου ο καπετάνιος κάνει αναφορά στην αργοναυτική εκστρατεία. Ένας από τους αλιείς που δραστηριοποιείται στην Ρόδο παρέχει πληροφορίες για την ιστορία του κάστρου, καθώς βγαίνει από το λιμάνι στην αρχή του ταξιδιού.

«Όλοι σχεδόν οι τουρίστες ερχόμενοι στο νησί μας γνωρίζουν για την ιστορία του κάστρου. Όμως περιμένουν και από εμάς τους ντόπιους να μάθουν κάτι επιπλέον σχετικά με αυτό.»

Γεωμορφολογικά – Γεωφυσικά και άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

Ιδιαίτερα γεωμορφολογικά ή γεωφυσικά στοιχεία, σημεία ενδιαφέροντος όπως φάροι και ξεβρασμένα ναυάγια, δύσκολα προσβάσιμες παραλίες με καταγάλανα νερά, λιβάδια Ποσειδωνίας ★ – ένας πλούτος στοιχείων των ακτών, του βυθού και της θάλασσας της περιοχής σας είναι σίγουρο πως θα κεντρίσουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών σας και θα τους επιτρέψουν να δεθούν με τον τόπο σας και να συνδέσουν την αλιευτική εκδρομή με αξέχαστες αφηγήσεις και αναμνήσεις.

Καθημερινά βιώματα της ζωής των ντόπιων

Η εμπειρία δείχνει πως κάποια στοιχεία που για εσάς τους αλιείς είναι συνηθισμένα μπορεί για τους επισκέπτες να είναι πρωτόγνωρα, και να δώσουν με αυτό τον τρόπο μια άλλη νότα στην αλιευτική εμπειρία. Εάν π.χ. δείτε θαλάσσιο θηλαστικό ή θαλάσσια χελώνα κοντά στο καΐκι σας, επισημάνετε το είδος και τη σημασία του στους επισκέπτες σας και υποδείξτε τους πώς μπορούν και οι ίδιοι να βοηθήσουν είτε στην καταγραφή είτε ακόμη και στην διάσωσή του, αν χρειάζεται. Παρά το αναμενόμενο ενδιαφέρον των επισκεπτών σας να έρθουν σε επαφή με την άγρια ζωή, θα πρέπει να την αποφεύγετε. ★ ★ Επιπλέον θα πρέπει να αποφεύγετε την προσέγγιση σε σημαντικά ενδιαιτήματα προστατευόμενων ειδών. ★

Τα κατοίκια στην Πολύαιγο

Ένας από τους αλιείς που κάνει αλιευτικό τουρισμό στη Μήλο προσεγγίζοντας με τους επισκέπτες του το ακατοίκητο νησί της Πολυαίγου διαπίστωσε μια θετική ανταπόκριση στην συμπεριφορά των επισκεπτών.

«Τα κατοίκια στη Πολύαιγο τα βλέπω από μικρός σχεδόν κάθε μέρα, δεν περίμενα πως οι τουρίστες θα ενθουσιάζονται τόσο πολύ όταν τα βλέπουν. Πλέον είναι κομμάτι του ταξιδιού μου να τους πάω όσο πιο κοντά στα βράχια μπορώ [για] να τα φωτογραφίσουν.»

Πέτρος ο γλάρος

Μια παρόμοια κατάσταση συμβαίνει και στο νησί της Σάμου, καθώς ένας γλάρος τα τελευταία 3 χρόνια έχει γίνει η μασκότ της αλιευτικής εκδρομής. ★

«Από τότε που ξεκινήσαμε τις αλιευτικές εκδρομές μας προσεγγίζει ένας συγκεκριμένος γλάρος όταν αγκυροβολούμε στον κόλπο. Έχει εξοικειωθεί μαζί μας. [...] Πολλοί από αυτούς ρωτάνε όταν είναι να ξαναέρθουν αν θα τον συναντήσουν.»

Φαίνεται λοιπόν πως η μοναδικότητα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εικόνες, τις αντιλήψεις, αλλά και τα βιώματα που έχει ο καθένας στην καθημερινή του ζωή. Ορισμένες συνθήκες και καταστάσεις που βιώνετε εσείς οι ντόπιοι, και τις οποίες ίσως και να μην θεωρείτε σημαντικές, μπορεί να αποτελέσουν βασικό κίνητρο επιστροφής των τουριστών στον ίδιο προορισμό.

2^ο Στάδιο

ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Με το που φτάσουν σε έναν προορισμό, οι υπεύθυνοι επισκέπτες :

- **Επιθυμούν να ενημερωθούν για τις τοπικές παραδόσεις και τον τρόπο ζωής**

Στην περίπτωση του αλιευτικού τουρισμού αυτό επιτυγχάνεται αυτόματα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, καθώς οι επισκέπτες ανεβαίνοντας σε ένα αλιευτικό σκάφος μπαίνουν κατευθείαν στον κόσμο της αλιείας και στην τοπική παράδοση των αλιευτικών κοινοτήτων.

«Επιλέγοντας ο τουρίστας να ανέβει στο καϊκι μου θέλει να βιώσει τον τρόπο ζωής, να γίνει ένα με τους ψαράδες, θέλει να λερωθεί, θέλει να περπατήσει ξυπόλητος στην άμμο, θέλει να φάει αυτά που τρώει ο ψαράς, θέλει να ζήσει ό,τι έβλεπε στα όνειρά του»

Μεριμνήστε ώστε τόσο οι πληροφορίες που θα προσφέρετε όσο και η ενεργή συμμετοχή τους στην αλιευτική εμπειρία, να τους φέρει αυτόματα σε επαφή με άυλα και υλικά στοιχεία της αλιευτικής παράδοσης που θα τους μείνουν χαραγμένα στη μνήμη και στις αισθήσεις τους:

τις τοπικές αλιευτικές παραδόσεις, τη ναυτοσύνη, τον τρόπο ναυπήγησης, το καϊκι, τα αλιευτικά εργαλεία (δίχτυα, καλάμια), ακόμα και η μυρωδιά της λαδομπογιάς από το παραδοσιακό τρεχαντήρι μπορεί να αποτελέσει μοναδικό βίωμα και ανάμνηση.

Τα παραπάνω στοιχεία απαρτίζουν όχι μόνο τον αλιευτικό πολιτισμό, αλλά αποτελούν αντιπροσωπευτικά χαρακτηριστικά της αλιευτικής εκδρομής.

- **Είναι προσεκτικοί με το περιβάλλον υποστηρίζοντας φιλικές προς το φυσικό περιβάλλον συμπεριφορές**

Καθώς ο σεβασμός για το φυσικό περιβάλλον αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά που μπορούν να περιγράψουν έναν υπεύθυνο ταξιδιώτη, φροντίστε μέσω αυτής της βιωματικής δραστηριότητας να αποτελέσετε ένα παράδειγμα υπεύθυνου οικοδεσπότη.

Πέρα από την προφορική ενημέρωση των επισκεπτών πως ο υπεύθυνος αλιευτικός τουρισμός αποτελεί πρακτική βιώσιμη αλιείας και πως απώτερος σκοπός αυτής της πρακτικής είναι η προστασία των ιχθυοαποθεμάτων, αυτό πρέπει να αποτυπώνεται και στην πράξη.

Υπεύθυνη αλιευτική διαδικασία

Αρχικά η αλιευτική προσπάθεια θα πρέπει να περιορίζεται στην κατάλληλη ποσότητα αλιευμάτων για το γεύμα των τουριστών και ταυτόχρονα να έχει όσο το δυνατόν χαμηλότερο αντίκτυπο στο θαλάσσιο περιβάλλον. Θα πρέπει, δηλαδή, τα εργαλεία σας να περιορίζονται στα απαραίτητα για την αλίευση των μικρών αυτών ποσοτήσεων αλιευμάτων και για την επίδειξη των μεθόδων αλίευσης.

Για αυτό το λόγο φροντίστε τα αλιευτικά σας εργαλεία να είναι κατάλληλα για αυτό το σκοπό (απαραίτητες οργιές, κατάλληλο μάτι δίχτυών, κλπ).

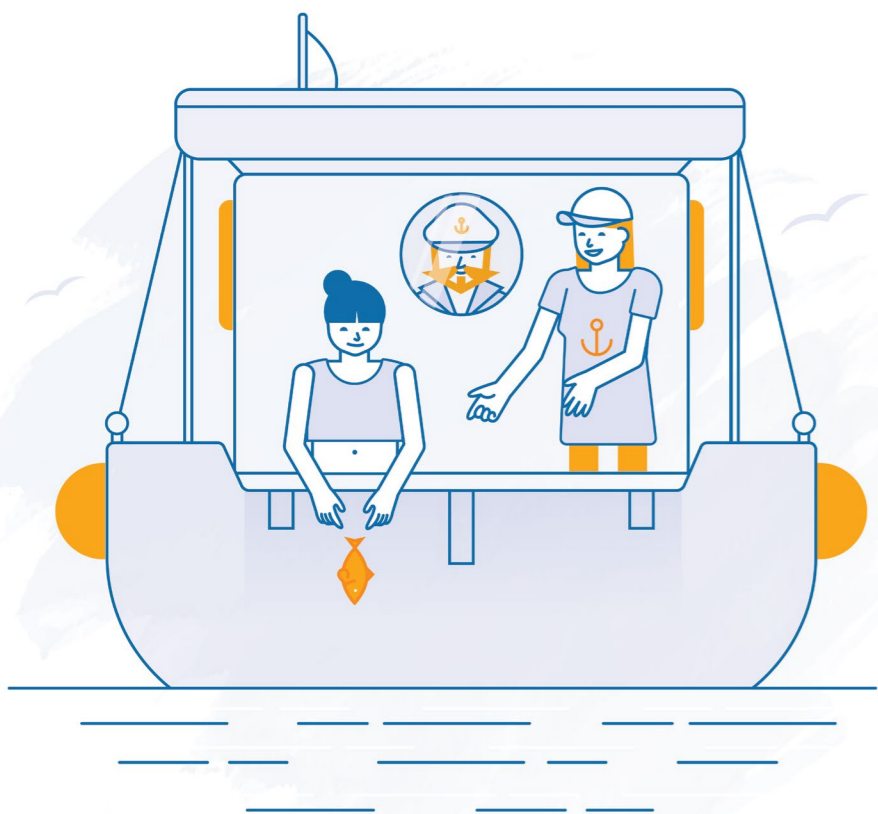
Αλιεύοντας υπεύθυνα, όχι μόνο αποτυπώνεται μια υπεύθυνη περιβαλλοντική συμπεριφορά στα μάτια των τουριστών, αλλά **κρατάτε και μια επιθυμητή ροή στην όλη αλιευτική περιήγηση**. Σκεφτείτε επιπλέον πως ένας υπεύθυνος ταξιδιώτης δεν σχετίζεται με τον κλάδο και μία αλόγιστη ή σχετικά χρονοβόρα αλιευτική διαδικασία πιθανώς να επηρεάσει αρνητικά την εμπειρία του.

Απελευθέρωση αλιευμάτων

Σε περίπτωση που πιάσετε και ανεβάσετε στο καΐκι κάποιο υπομεγέθες, προστατευόμενο ή απειλούμενο αλίευμα ωφείλεται να το απελευθερώσετε.

Ωστόσο κάντε το με τρόπο ώστε να φανεί αντιληπτό στα μάτια των επισκεπτών εξηγώντας, επιπλέον, τους λόγους της απελευθέρωσης. Ακόμα καλύτερα, δείξτε τους εσείς πώς μπορούν οι ίδιοι να το απελευθερώσουν (εφόσον κρίνετε ότι είναι εφικτό), προσφέροντάς τους μια βιώσιμη εμπειρία.

Αξιοποίηση βρώσιμων ξενικών ειδών

«Τρία χρόνια που έχω ξεκινήσει να κάνω αλιευτικό τουρισμό κατάλαβα ότι μας δίνεται η δυνατότητα να προωθήσουμε και τα είδη που δεν μπορούμε να τα πουλήσουμε. Ότι λεοντόψαρα έπινα τα κρατούσα για μένα. Τώρα τα μοιράζομαι με τον κόσμο. Έχει να κάνει και με το μαγείρεμα, αλλά αρκετές φορές πρώτα τρώνε αυτά και μετά τα δικά μας ψάρια.»

Φαίνεται πως ο αλιευτικός τουρισμός αποτελεί μια κατάλληλη ευκαιρία και για την εισαγωγή των βρώσιμων ξενικών ειδών στο καταναλωτικό κοινό.

Οι επισκέπτες που ανεβαίνουν στο σκάφος σας για να ζήσουν αυτή την εμπειρία, δεν θα απαιτήσουν από εσάς κάποιο συγκεκριμένο αλίευμα. Εξίσου σημαντικό είναι πως εσείς, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού θα τους ενημερώσετε για τα είδη που πιθανώς θα αλιεύσετε με τη μέθοδο που θα ακολουθήσετε, αλλά και για τα είδη ή τα μεγέθη που είναι θεμιτό να αποφεύγονται.

Είναι λοιπόν στο χέρι σας η προώθηση των βρώσιμων ξενικών ειδών, αλλά και η αποφυγή αλίευσης ενδημικών ειδών θηρευτών που είναι προτιμότερο να παραμένουν ζωντανοί στις ελληνικές θάλασσες.

Σεβασμός στη θάλασσα και στη θαλάσσια ζωή

«Οι ξένοι τουρίστες είναι πιο μπροστά οικολογικά σε σχέση με εμάς, με μαλώνουν ακόμα και όταν πετάω το τσιγάρο στη θάλασσα. Είναι πολύ ευαισθητοποιημένοι πάνω σε αυτά τα θέματα, μας κάνουν και εμάς καλύτερους.»

Έναν υπεύθυνο οικοδεσπότη δεν τον χαρακτηρίζει μόνο μια σωστή αλιευτική προσπάθεια, αλλά η γενικότερη στάση που κρατά στο θαλάσσιο περιβάλλον. Από τη σωστή διαχείριση των απορριμμάτων έως και την κατάλληλη αντιμετώπιση σε περίπτωση συνάντησής σας με πλάσματα της θάλασσας, θα εξαρτηθεί η υπευθυνότητα που θα επιδείξετε ως αλιέας και οικοδεσπότης υπεύθυνων επισκεπτών.

Σε περίπτωση που πιαστεί στα εργαλεία σας κάποια σακούλα, μπουκάλι ή δείτε κατά την διάρκεια της πορείας σας ένα φελιζόλ να επιπλέει, εφόσον είναι εφικτό, αφιερώστε λίγα λεπτά ώστε να τα περισυλλέξετε και τοποθετήστε τα σε έναν κάδο. Είναι μία απλή κίνηση που σίγουρα θα εκτιμηθεί από τους επισκέπτες σας. Παράλληλα, κατά την διάρκεια της εκδρομής πιθανή μπορεί να είναι η συνάντηση με δελφίνια, φώκιες ή και θαλάσσιες χελώνες.

Ίσως εκπλαγείτε αν ακούσετε πως ένα μεγάλο ποσοστό των αλιέων θεωρούν ότι αυτή η – κατά τα άλλα – ατυχής συνάντηση όταν πρόκειται για την επαγγελματική αλιεία, αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για τον αλιευτικό τουρισμό, αφού η τυχαία συνάντηση με ένα από αυτά τα θαλάσσια πλάσματα μπορεί να προσφέρει μια πρωτόγνωρη και εξίσου θεαματική εικόνα στα μάτια των τουριστών.

Μια τέτοια συνάντηση μπορεί να κινητοποιήσει λόγους να τραβήξουν φωτογραφίες και να μοιραστούν την εμπειρία τους με φίλους, ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στέλνοντας ή αναρτώντας μια σχετική φωτογραφία.

Μπορεί, επιπλέον, να στείλουν τα στοιχεία αυτά σε φορείς που ασχολούνται με την μελέτη και την προστασία τους. Για εσάς, κάθε φωτογραφία που οι επισκέπτες θα τραβήξουν κατά τη διάρκεια της αλιευτικής εκδρομής με το καΐκι σας και θα μοιραστούν με φίλους, αποτελεί διαφήμιση και μπορεί να συνδράμει στο να προσελκύσετε και άλλους επισκέπτες (οπότε και όφελος για τα οικονομικά σας).

- **Επιδιώκουν να αποκτήσουν γνώση, ενώ βρίσκονται στις διακοπές τους, και δεν τους είναι αρκετό να επισκεφθούν τα συνήθη αξιοθέατα**

Οι σύγχρονοι επισκέπτες αναζητούν δραστηριότητες που θα τους προσφέρουν τη δυνατότητα να φανούν χρήσιμοι, να 'σηκώσουν τα μανίκια τους' και να συνεισφέρουν ουσιαστικά και ενεργά, μετατρέποντας μια απλή παροχή υπηρεσιών από την πλευρά των επαγγελματιών του τουρισμού, σε συμμετοχική εμπειρία. Παράλληλα, οι 'πάροχοι εμπειρίας', δηλαδή οι πάροχοι ενός σύγχρονου τουριστικού προϊόντος, οφείλουν να εμπλέξουν τους επισκέπτες στο σχεδιασμό, την παραγωγή και την 'κατανάλωση' (βίωμα) μιας εμπειρίας προκειμένου να επέλθει η ικανοποίησή τους, οριοθετώντας φυσικά πάντοτε οι ίδιοι, συνολικά, την εμπειρία προκειμένου να εξασφαλιστεί πρωτίστως η ασφάλεια όλων. Ο νέος προσανατολισμός στις υπηρεσίες είναι η τοποθέτηση του καταναλωτή στο επίκεντρο, αντιμετωπίζοντας τις ανάγκες του πριν αυτές εμφανιστούν.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΤΥΧΕΤΕ ΚΑΤΙ ΤΕΤΟΙΟ;

ΣΥΝ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Ορισμός: Δημιουργία τουριστικού προϊόντος με την συμμετοχή όλων των μελών της ομάδας (καπετάνιου, δεύτερου ατόμου/ βοηθού, τουριστών)

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Ενεργός ρόλος
επισκεπτών

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άμεση επαφή με το
αλιευτικό πλήρωμα

Ο ΤΟΥΡΙΣΤΑΣ -
ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ
ΑΠΟ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ -
ΘΕΑΤΗΣ

ΣΕ
ΕΝΕΡΓΟΣ
ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Ένας τρόπος για να εμπλακούν οι επισκέπτες σε όλη αυτή την αλιευτική εμπειρία είναι να εφαρμοστεί η έννοια της 'συν-δημιουργίας', δηλαδή της αλληλεπίδρασης μεταξύ του καπετάνιου (ή βοηθού του) και του επισκέπτη με σκοπό να πετύχουν ένα αποτέλεσμα που επιθυμούν από κοινού.

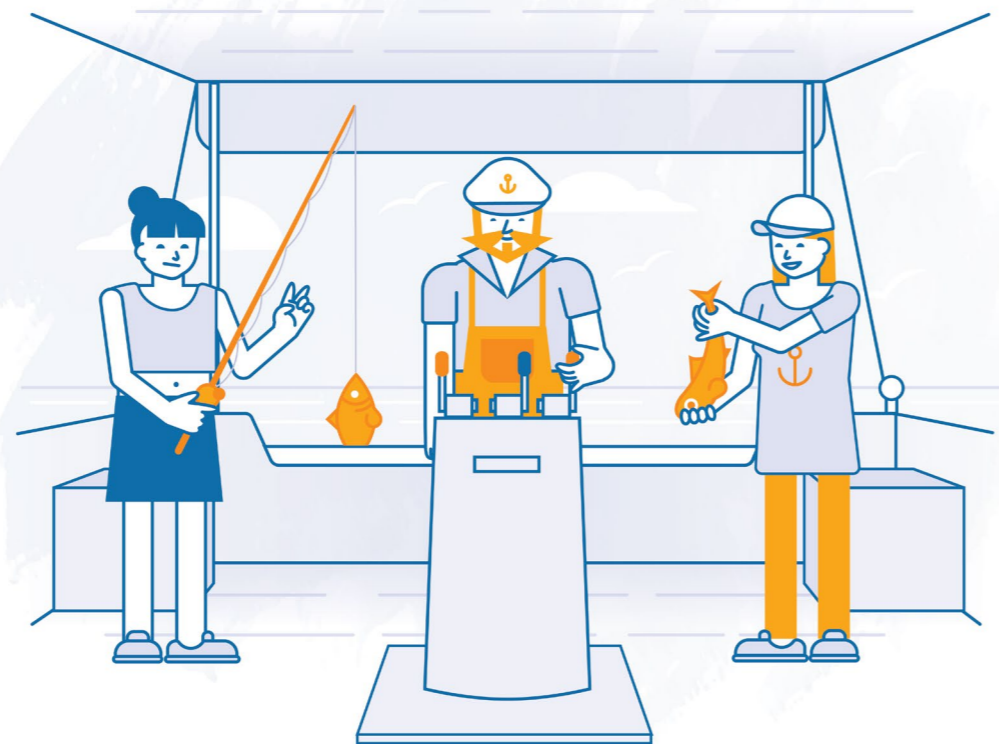
Ο αλιευτικός τουρισμός αποτελεί μια μορφή τουρισμού η οποία έχει τις κατάλληλες προδιαγραφές για να εφαρμοστεί η συγκεκριμένη έννοια, καθώς το περιβάλλον στο οποίο υλοποιείται η δραστηριότητα (απόδραση στη φύση πάνω σε ένα αλιευτικό σκάφος) και οι γνώσεις που μπορούν να παρασχεθούν στους επισκέπτες (4 με 5 ώρες αλληλεπίδραση με έναν επαγγελματία ψαρά) αποτελούν τις ιδανικότερες συνθήκες για να πραγματοποιηθούν εμπειρίες συνδημιουργίας.

Έχοντας λοιπόν στο μυαλό μας ότι οι υπεύθυνοι επισκέπτες αναζητούν δραστηριότητες που τους επιτρέπουν να αφήσουν το ρόλο του παθητικού δέκτη (παρατηρητής-θεατής) και να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία (ενεργός ηθοποιός), οπότε και θα πρέπει να φροντίσετε έτσι ώστε να τους δοθεί αυτή η δυνατότητα.

Τα αλιευτικά εργαλεία επίδειξης μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο. Εάν επιλέξετε μεθόδους αλίευσης που επιτρέπουν στον ίδιο τον επισκέπτη να αλιεύσει το γεύμα της ημέρας (χρήση καλαμιών, χειροπετονιάς), επιτυγχάνεται εξ' ολοκλήρου η έννοια της συνδημιουργίας. ★ Η αλληλεπίδραση μεταξύ επισκέπτη και ψαρά, σε αυτή την περίπτωση, ξεκινά ήδη από την επεξήγηση της χρήσης του αλιευτικού εργαλείου που θα προηγηθεί της αλίευσης.

Παράλληλα, εάν επιλέξετε τη μέθοδο των διχτύων μπορείτε να ενθαρρύνετε τους επισκέπτες να συνεισφέρουν στο ξεψάρισμα, εφόσον κρίνει ο καπετάνιος πως κάτι τέτοιο είναι εφικτό και ασφαλές.

Ωστόσο, η συνδημιουργία δεν σταματά όταν ολοκληρωθεί η αλιευτική διαδικασία. Μπορείτε να προτείνετε στους επισκέπτες να συνεχίσουν να προσφέρουν στην αλιευτική εκδρομή (καθάρισμα ψαριών, προετοιμασία τραπέζιου κλπ).

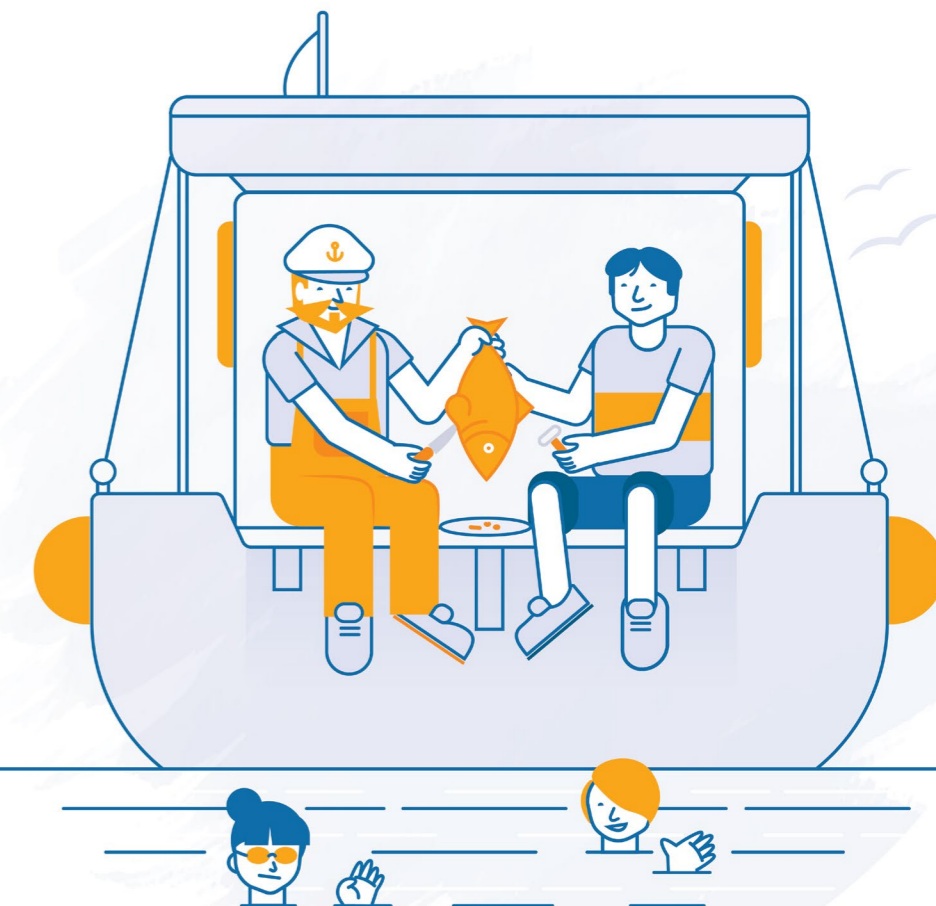
Όλοι οι επισκέπτες θα θέλουν να συμμετάσχουν ενεργά;

«Όταν πιάνουμε έναν ήσυχο κόλπο για να κάνει ο κόσμος το μπάνιο του και να καθαρίσω εγώ τα ψάρια πάντα λέω ' Τώρα μπορείτε να κάνετε το μπάνιο σας, όποιος θέλει όμως μπορεί να με βοηθήσει με το καθάρισμα των ψαριών ' και πάντα έχω κάποιον δίπλα μου που θα προτιμήσει να με βοηθήσει από το να κάνει μπάνιο με την παρέα του»

Εδώ καταλαβαίνουμε πως κάθε επισκέπτης είναι ξεχωριστός και η ικανοποίηση του μπορεί να επέλθει με διαφορετικούς τρόπους. Η διαφοροποίηση αυτή αναφέρεται και ως 'δείκτης προσωπικής ανάπτυξης' κάθε ταξιδιώτη.

Μπορεί για παράδειγμα ένας επισκέπτης που φιλοξενείτε στο καϊκι σας να είναι πλήρως ικανοποιημένος και παρακολουθεί από απόσταση αυτά που εσείς κάνετε, χωρίς να θέλει να προσφέρει. Κάποιος άλλος επισκέπτης μπορεί να επιθυμεί να συμμετέχει πιο ενεργά και να συνδράμει με όποιον τρόπο μπορεί, και αυτό ίσως το επιδιώξει με το να είναι συνεχώς κοντά σας.

Έτσι λοιπόν, για να είστε σε θέση να ανταποκριθείτε στις προσδοκίες του κάθε επισκέπτη, καλό είναι να διαμορφώσετε τις συνθήκες και το περιβάλλον που θα επιτρέψει σε κάθε άτομο να πλάσει την δική του εμπειρία. Δίνοντας εσείς έναν βαθμό ευελιξίας και επιλογών στους φιλοξενούμενούς σας, είναι πλέον στο χέρι καθενός να επιλέξει κατά πόσο θέλει να 'βυθιστεί' βιωματικά σε αυτή την αλιευτική περιήγηση.

- **Ενδιαφέρονται να μάθουν για τις διατροφικές συνήθειες των ντόπιων**

Η ατμόσφαιρα που διαμορφώνεται στο ταξίδι καθώς μια μικρή παρέα επισκεπτών μοιράζεται την εμπειρία του αλιευτικού τουρισμού, αλλά και η αίσθηση μοναδικότητας που γεννάται όταν κανείς βρίσκεται σε μια ήσυχη και ασυνήθιστη τοποθεσία, κάνουν την εμπειρία του φαγητού πιο ευχάριστη και απολαυστική.

Η πλειοψηφία των καϊκιών ενσωματώνει τη γαστρονομία σε κάθε αλιευτικό ταξίδι και φαίνεται πως η παροχή γεύματος αποτελεί σημαντικό και αναπόσπαστο κομμάτι της εμπειρίας των επισκεπτών. Το γεύμα αξιολογείται ως βασικό σκέλος της όλης αλιευτικής διαδικασίας, αφού δίνεται η ευκαιρία στον επισκέπτη να παρακολουθήσει ή ακόμα και να συμμετάσχει, εφόσον το επιθυμεί, σε όλα τα στάδια προετοιμασίας του. Είναι παρών κατά την αλίευση, τον καθαρισμό, το μαγείρεμα και το σερβίρισμα, μέχρι δηλαδή το αλίευμα να βρεθεί στο πιάτο του έτοιμο για να το καταναλώσει. Καλό θα ήταν να είστε προετοιμασμένοι και για το ενδεχόμενο να μην μπορείτε να αλιεύσετε την επιθυμητή ποσότητα για το γεύμα των επισκεπτών σας κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, οπότε να είστε εφοδιασμένοι με φρέσκα ψάρια προηγούμενης ημέρας. ★

Αξίζει να σημειωθεί πως στα αλιευτικά σκάφη που έχουν ως εργαλείο επίδειξης το καλάμι οι επισκέπτες φαίνεται να προτιμούν να γευτούν το αλίευμα που οι ίδιοι έπιασαν. Επιπρόσθετα, γευματίζοντας πάνω σε ένα αλιευτικό σκάφος, οι επισκέπτες έχουν το προνόμιο να δοκιμάζουν νέες αυθεντικές γεύσεις, απολαμβάνοντας την παραδοσιακή κουζίνα και τα τοπικά προϊόντα που ο καπετάνιος ή ο βοηθός (πάροχος της εμπειρίας) θα προσφέρει κατά τη διάρκεια του γεύματος.

«ότι όλα τα προϊόντα μας είναι Α' ποιότητας, το λάδι είναι από την ελιά την δικιά μας, τα λαχανικά από τον κήπο μας, το κρασί από τους αμπελώνες μας»

Γαστρονομία... ίσως η απόλυτη στιγμή κοινωνικοποίησης;

«Από την αρχή της ημέρας και μέχρι την στιγμή του φαγητού είμαστε με τον κόσμο κοντά, τους προσέχουμε, τους δολώνουμε, για ό,τι χρειαστεί είμαστε εκεί. Σχεδόν όλοι με το που κάτσουν στο τραπέζι μας ζητάνε επίμονα να κάτσουμε δίπλα τους να φάμε μαζί. Τις περισσότερες φορές προσπαθώ να βρω κάποια δικαιολογία για να μην κάτσω. 'Τι, θα τους φάμε και τα ψάρια; Αφού έχουν πληρώσει για αυτό.'»

Μήπως, όμως, δεν έχουν πληρώσει - πρωτίστως - για τα ψάρια;

Μήπως αυτό που έχουν πληρώσει είναι η εμπειρία του ψαρέματος, μέρος της οποίας εμπειρίας είναι και η στιγμή που θα θελήσουν να καθίσουν δίπλα σας;

Μήπως επιθυμούν να συζητήσετε, την ώρα του γεύματος, ώστε να μάθουν πράγματα για εσάς, για την ζωή σας, έχοντας αισθανθεί πως βρίσκονται σε ένα φιλικό και οικείο περιβάλλον, στο οποίο και οι ίδιοι μπορούν να σας ανοιχτούν;

Η πιο κατάλληλη στιγμή, σε όλη την διάρκεια της αλιευτικής εκδρομής, για κοινωνικοποίηση, για συζήτηση, για καλύτερη γνωριμία, είναι η ώρα του φαγητού. Σε αυτή τη φάση, οι επισκέπτες είναι πλέον φίλοι, όχι πελάτες.

Όλοι οι επισκέπτες σε όλα τα αλιευτικά σκάφη ζητούν από το πλήρωμα να καθίσει μαζί τους την ώρα του φαγητού;

Αυτό εξαρτάται καθαρά από τους "παρόχους εμπειρίας", από το πλήρωμα δηλαδή, και τον τρόπο που θα επιλέξουν να στήσουν την αλιευτική εκδρομή που προσφέρουν. Εάν επιλέξετε να διαμορφώσετε εσείς οι ίδιοι την εμπειρία των επισκεπτών και να αναλάβετε εξ' ολοκλήρου την αλίευση, το μαγείρεμα και το σερβίρισμα, θα κρατήσετε τους επισκέπτες σε 'απόσταση'.

Εφόσον, λοιπόν, δεν δώσετε περιθώριο ή ευκαιρία στους επισκέπτες να 'σηκωθούν από την καρέκλα', να 'μπουν στο παιχνίδι' και να αισθανθούν πως έχετε ήδη διαμορφώσει μια μεταξύ σας σχέση, είναι μάλλον μικρή η πιθανότητα να σας ζητήσουν να καθίσετε όλοι μαζί στο τραπέζι σαν μια φιλική παρέα.

Αντίθετα, εάν επιδιώξετε να διαμορφώσετε ένα περιβάλλον στο οποίο θα αισθανθούν άνετα να συμμετέχουν ενεργά και στο οποίο μπορούν να γίνουν οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές της αλιευτικής εκδρομής, τότε είναι σχεδόν βέβαιο πως θα σας προσκαλέσουν στο τραπέζι και πως θα θελήσουν οι ίδιοι να σας διευκολύνουν ώστε να μπορείτε να καθίσετε όλοι μαζί.

Όταν σας ρωτήσουν 'Καπετάνιο, θα κάτσεις μαζί μας να φάμε;' μη βιαστείτε να απαντήσετε. Σκεφτείτε, πρώτα, πως τους έχετε ήδη ανοίξει το καϊκι σας και τους έχετε υποδεχθεί στο δεύτερο σπίτι σας, όπου περνάτε χρόνο μαζί τους προσπαθώντας να τους μιλήσετε στον τρόπο ζωής σας.

Σε αυτή την 'παράσταση' που λέγεται αλιευτική εκδρομή, η αλιευτική διαδικασία πραγματοποιείται σε σύνδεση με τον επισκέπτη – φιλοξενούμενο.

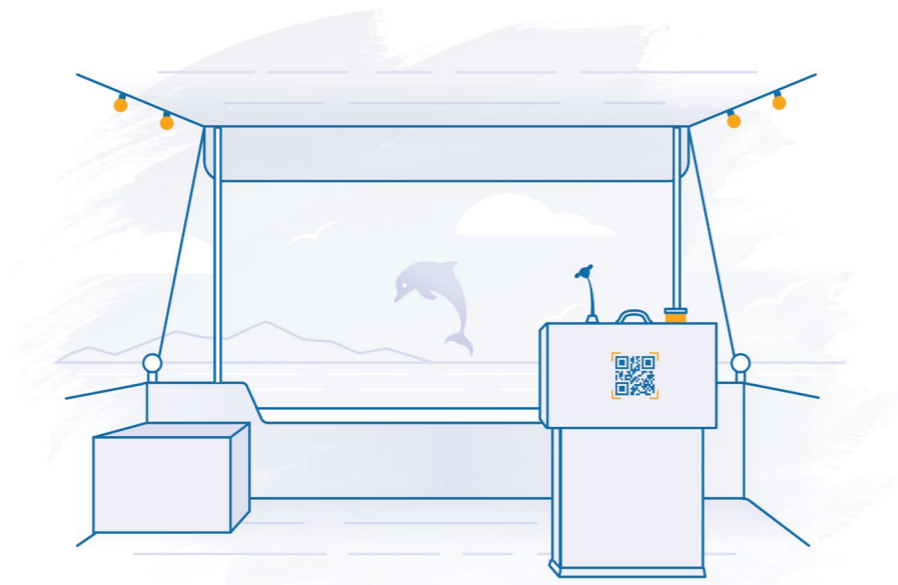
3^ο Στάδιο

ΟΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Όταν οι υπεύθυνοι επισκέπτες ολοκληρώσουν την εμπειρία τους, αναζητούν τρόπους ώστε να αξιολογήσουν, δημόσια, αυτό που έζησαν, συγκρίνοντάς το με τις αρχικές προσδοκίες τους. Οι διαδικτυακές πλατφόρμες αξιολόγησης έχουν πλέον αποκτήσει απίστευτη δυναμική και το καταναλωτικό κοινό, δηλαδή οι δυνητικοί επισκέπτες ενός τόπου και οι πιθανοί πελάτες ενός ταξιδιού αλιευτικού τουρισμού, επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από τις κριτικές που θα διαβάσουν. Είναι σημαντικό, λίγο πριν τελειώσει η βιωματική εκδρομή, να ενημερώσετε τους επισκέπτες σας για τις δυνατότητες που έχουν να καταγράψουν τις εντυπώσεις και τα σχόλιά τους από την εμπειρία που είχαν.

Μία επιλογή είναι η διάθεση, μέσα στο καϊκι, ενός βιβλίου εντυπώσεων όπου μπορούν να καταγράψουν τις σκέψεις τους. Το ίδιο αυτό βιβλίο, ή αντίγραφα επιλεγμένων θετικών εντυπώσεων, μπορείτε στη συνέχεια να έχετε διαθέσιμα προς ανάγνωση από πιθανούς πελάτες, καθώς, για παράδειγμα, περνούν μπροστά από το καϊκι σας όταν αυτό είναι αραγμένο στον μώλο.

Μία άλλη επιλογή, ακόμα καλύτερη, είναι η συμπλήρωση μιας διαδικτυακής φόρμας σχετικά με την αλιευτική περιήγηση που έζησαν. Παράλληλα, βοηθώντας τους να βρουν την ιστοσελίδα σας ή/και σελίδες που τηρείτε στα κοινωνικά δίκτυα (social media), τους

προσφέρετε επιπλέον τη δυνατότητα να λαμβάνουν πληροφορίες και ενημερώσεις για την δραστηριότητά σας, κρατώντας μια επαφή μέχρι την επόμενη σας συνάντηση.

Με αυτό τον τρόπο, όχι μόνο διευκολύνετε τους επισκέπτες σας να μοιραστούν τα βιώματά τους με φίλους τους, αλλά και να τους πείσουν να συμπεριφέρονται με υπεύθυνο τρόπο όταν προετοιμάζουν το επόμενο ταξίδι τους.

Οι δύο παραπάνω πρακτικές αποτελούν τον πιο αποτελεσματικό τρόπο διαφήμισης της υπηρεσίας που προσφέρετε, δηλαδή ουσιαστικά τον καλύτερο τρόπο διαφήμισης της επιχείρησής σας. Παράλληλα, μια ενδεχόμενη συνεργασία με κάποιο κατάλυμα ή τοπικό παραγωγό, είναι ένας ακόμη πιθανός τρόπος να αναδείξετε την επιχείρησή σας και να προσελκύσετε πελάτες. Με αυτόν τον τρόπο θα διευκολύνετε τους επισκέπτες σας να μοιραστούν τα βιώματά τους με φίλους τους και να εμπνεύσουν περισσότερους ανθρώπους να συμπεριφέρονται με υπεύθυνο τρόπο.

Ήδη από τις πρώτες άδειες αλιευτικού τουρισμού που εκδόθηκαν στην χώρα μας οι αλιείς είχαν στο πλευρό τους ένα δεύτερο άτομο σε αυτό το νέο εγχείρημα. Αυτό φαντάζει απαραίτητο, καθώς δεν είναι τόσο εύκολο ένας καπετάνιος να ανταποκριθεί πλήρως στις απαιτήσεις ενός ταξιδιού αλιευτικού τουρισμού όταν φιλοξενεί περισσότερα πάνω από 5 άτομα στο καϊκι του.

Εφόσον κύριο μέλημά του είναι η ναυσιπλοΐα και η επίδειξη των αλιευτικών τεχνικών, η συνεισφορά ενός βοηθού κρίνεται απαραίτητη, καθώς ένα δεύτερο άτομο αποκτά δικούς του, διακριτούς, ρόλους και αρμοδιότητες.

Σε πρώτη φάση, βασική υποχρέωση του δεύτερου ατόμου είναι η παροχή ασφάλειας προς τους επισκέπτες, ιδιαίτερα όταν ο καπετάνιος είναι απασχολημένος, ή όταν απαιτείται συνεργασία με

4η Ενότητα

Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

τον καπετάνιο για λειτουργικά ζητήματα του σκάφους, όπως κατά την διάρκεια της αλιευτικής διαδικασίας ή οποιασδήποτε άλλης προετοιμασίας.

Επίσης, το δεύτερο άτομο, μπορεί να αναλάβει χρέη 'ξεναγού', μεταφέροντας σημαντικές πληροφορίες που αφορούν το αλιευτικό εργαλείο επίδειξης (επεξήγηση αλιευτικής μεθόδου, ονομασίας και τρόπου μαγειρέματος των αλιευμάτων), αλλά και γνώσεις σχετικές με το θαλάσσιο περιβάλλον, τα τοπικά χαρακτηριστικά κλπ, ιδιαίτερα όταν συνοδεύει αλιέα που δεν επιθυμεί να αναλάβει την επικοινωνία με τους επισκέπτες.

Παράλληλα, υποχρεώσεις που προκύπτουν εκτός καϊκιού, όπως ηλεκτρονικές κρατήσεις, προβολή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κλπ, συνήθως τις αναλαμβάνει το δεύτερο αυτό άτομο.

Μια οικογενειακή υπόθεση με πολλαπλά οφέλη

Ο αλιευτικός τουρισμός αποτέλεσε το κλειδί έτσι ώστε να γίνει ορατή η συμβολή μελών της οικογένειας των αλιέων, τόσο συντρόφων – κατά κανόνα γυναικών –, όσο και παιδιών, νεαρών μελών της οικογένειας του καπετάνιου, λόγω της συνδρομής τους στο πλαίσιο των αλιευτικών εκδρομών. Επισήμως, οι γυναίκες φαίνεται να αντιπροσωπεύουν το 47% του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού της αλιείας (World Bank, 2012) *World Bank 2012. Contributions by Women to Fisheries Economies: Insights from Five Maritime Countries* και σε ορισμένες περιοχές συνεισφέρουν στο 25–50% των αλιευμάτων μικρής κλίμακας (Harper et al., 2013). *Harper, S., D. Zeller, M. Hauzer, D. Pauly, and U. R. Sumaila. 2013. Women and Fisheries: Contribution to Food Security and Local Economies. Marine Policy 39:56–63*

Ωστόσο, αυτή η συνεισφορά συχνά παραβλέπεται και υποτιμάται. Η αφάνεια οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η εργασία τους παραμένει μέχρι και σήμερα άτυπη, απλήρωτη και σε αρκετές περιπτώσεις επέκταση των οικιακών τους υποχρεώσεων. Ωστόσο, ο αλιευτικός τουρισμός συνέβαλε έτσι ώστε οι γυναίκες (μητέρες, κόρες και σύντροφοι των ψαράδων) να βγουν στο προσκήνιο, μετατρέποντας έναν άτυπο ρόλο σε ένα αναπόσπαστο κομμάτι της αλιευτικής εκδρομής.

“Αντικρίζοντας οι τουρίστες τη μητέρα μου κατευθείαν δημιουργείται ένα φιλικό περιβάλλον στα μάτια τους. Προσέχει τα μικρά παιδιά, μας μαγειρεύει, για ό,τι χρειαστεί είναι το στήριγμα μου. Οι τουρίστες νιώθουν σαν το σπίτι τους.”

Παράλληλα, με την εμπλοκή των γυναικών ή και νεαρών μελών της οικογένειας του καπετάνιου στο ταξίδι, μεταφέρεται εύκολα το μήνυμα ότι αυτή η εμπειρία απευθύνεται σε μία ευρεία γκάμα επισκεπτών.

Όσον αφορά τους νέους, ο αλιευτικός τουρισμός ίσως αποτελεί την μοναδική ευκαιρία να εισέλθουν ομαλά στον κλάδο της αλιείας, καθώς ελάχιστοι ψαράδες επιθυμούν στις μέρες μας να ωθήσουν το παιδί τους στην επαγγελματική αλιεία, λόγω της μη κερδοφορίας του επαγγέλματος.

Με αυτό τον τρόπο οι νέοι όχι μόνο εξειδικεύονται στον κλάδο, αλλά τους δίνεται η δυνατότητα μέσα από τις καινοτόμες ιδέες τους να επιτύχουν ένα τεράστιο άλμα εκσυγχρονισμού του αλιευτικού τομέα. Γενικότερα, η συμβολή των μελών της οικογένειας πάνω στο αλιευτικό σκάφος δημιουργεί ένα ζεστό οικογενειακό περιβάλλον, αποτυπώνοντας σε μεγάλο βαθμό και την έννοια της ελληνικής φιλοξενίας.

Ένας απλός ξεναγός ή κάτι παραπάνω;

Δεδομένου ότι οι υπεύθυνοι επισκέπτες θα ανέβουν σε ένα καϊκι με σκοπό να αναλάβουν έναν ενεργό και διαδραστικό ρόλο, συμμετέχοντας, ανακαλύπτοντας και εφαρμόζοντας στην πράξη όλες τις γνώσεις που θα αποκτήσουν, αλλάζει αυτομάτως και ο αναμενόμενος ρόλος του ‘ξεναγού’. Δεν αρκεί δηλαδή απλά να μεταφέρετε πληροφορίες στους επισκέπτες, αλλά οφείλετε να τους βοηθήσετε ώστε να δημιουργήσουν οι ίδιοι τις δικές τους εμπειρίες. Πλέον, ο επικοινωνιακός σας ρόλος δεν θα πρέπει να επικεντρώνεται γύρω από το τουριστικό προϊόν που παρέχετε, αλλά γύρω από το βίωμα του κάθε επισκέπτη. Καθώς οι συγκεκριμένοι επισκέπτες θα αναζητήσουν έναν ‘ξεναγό’ που δεν θα επιβάλει έτοιμες εμπειρίες, αλλά θα προσφέρει επιλογές και ευκαιρίες για ενεργή συμμετοχή στη διαδικασία, αναφέρονται παρακάτω κάποιες δεξιότητες – καθήκοντα που πρέπει να λάβετε υπόψη.

Συν-σχεδιασμός εμπειρίας (από κοινού σχεδιασμός της εμπειρίας):

Φαίνεται πως η δουλειά σας ξεκινά πριν ακόμα ο υπεύθυνος επισκέπτης φτάσει στην χώρα μας. Εφόσον έρθει σε επαφή μαζί σας κάποιος ενδιαφερόμενος και του δώσετε τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζεται, θα πρέπει στην συνέχεια, από κοινού, να καταλήξετε στην ώρα και την διάρκεια της αλιευτικής εκδρομής.

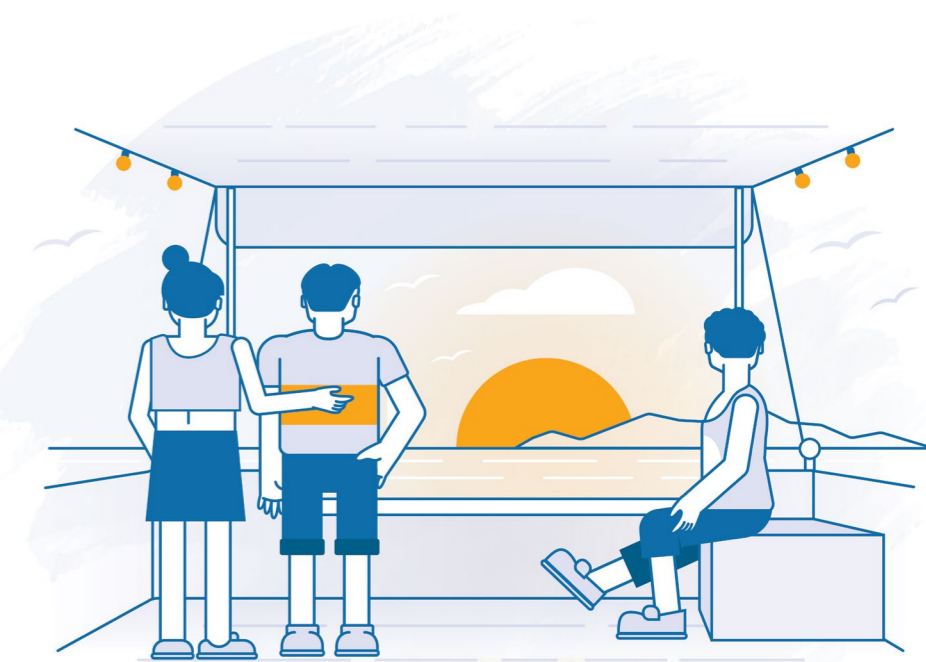
Καλό είναι να έχετε ένα ευέλικτο πρόγραμμα εκδρομών που να μπορεί να προσαρμοστεί τόσο με τις επιθυμίες όσο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά περιοχής σας. Μπορεί, για παράδειγμα, κάποια ομάδα επισκεπτών να προτιμήσει ένα απογευματινό αλιευτικό ταξίδι στην Σαντορίνη ώστε να απολαύσει και το ηλιοβασίλεμα, ενώ μια άλλη παρέα να επιθυμεί το ταξίδι να πραγματοποιηθεί νωρίς το πρωί, ώστε παράλληλα με το ψάρεμα να δουν την ανατολή του ήλιου και να βγάλουν κάποιες φωτογραφίες.

Πριν ξεκινήσει η αλιευτική περιήγηση είναι χρήσιμο να γνωρίζετε εάν οι επισκέπτες σας έχουν ανέβει ξανά σε αλιευτικό σκάφος, αν γνωρίζουν κολύμπι και, εφόσον παρέχετε γεύμα, αν έχουν κάποια αλλεργία ή τροφική δυσανεξία.

Το σκάφος οφείλει να έχει όλες τις προδιαγραφές ασφαλείας και να τηρούνται όλοι οι σχετικοί κανονισμοί, ανεξαρτήτως των στοιχείων και πληροφοριών που θα συλλέξετε σχετικά με τους επιβάτες σας και τις ανάγκες ή ιδιαιτερότητές τους.

Όλες οι παραπάνω πληροφορίες θα σας βοηθήσουν να σχηματίσετε μια εικόνα σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις προσδοκίες των επισκεπτών, και να είστε καλύτερα προετοιμασμένοι.

Επιπλέον, αυτή η αλληλεπίδραση με τον πελάτη σας, θα επιτρέψει να περάσετε από την αρχή το μήνυμα πως η εμπειρία που πρόκειται να βιώσουν αποτελεί μια ομαδική προσπάθεια.

Κατάλληλο περιβάλλον εμπειρίας

Καθώς η πλειοψηφία των επισκεπτών συνήθως δεν έχει σχέση με τον κλάδο της αλιείας, είναι απολύτως λογικό ανεβαίνοντας στο καϊκι σας να είναι κάπως διστακτικοί, 'κουμπωμένοι', χωρίς να είναι σίγουροι πώς να κινηθούν και να συμπεριφερθούν μέσα στον νέο και διαφορετικό, για αυτούς, χώρο.

Ο ρόλο, καθώς από την πρώτη στιγμή θα πρέπει να τους κάνετε να νιώσουν σαν στο σπίτι τους. Καλωσορίζοντάς τους με μια χειραψία και με ένα ζεστό χαμόγελο, θα δημιουργήσετε αμέσως ένα φιλικό και φιλόξενο περιβάλλον.

Έχοντας ως 'ξεναγός' αναλάβει την επικοινωνία με τους επισκέπτες, οφείλετε, πριν ακόμα ξεκινήσει η αλιευτική εκδρομή, να τους βοηθήσετε να αισθανθούν άνετα, να τους 'ξεκλειδώσετε', διαμορφώνοντας ένα κατάλληλο περιβάλλον εμπειρίας. Καθώς η εμπειρία του κάθε επισκέπτη - 'καταναλωτή' διαμορφώνεται με βάση αυτά που αισθάνεται και βιώνει, ένα κατάλληλο περιβάλλον εμπειρίας δεν περιλαμβάνει μόνο το φυσικό περιβάλλον, αλλά και ένα βιωματικό πλαίσιο όπου οι εμπειρίες 'σκηνοθετούνται' και 'καταναλώνονται'.

Εφόσον το όλο 'σκηνικό' θα παίξει καθοριστικό ρόλο στον τρόπο που οι επισκέπτες θα ζήσουν την εμπειρία, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη πως θα μείνουν στο καϊκι σας για αρκετές ώρες, θα πρέπει εσείς, να προβείτε σε κάποιες ενέργειες για να εξασφαλίσετε τη θετική εμπειρία των επισκεπτών και φιλοξενούμενών σας.

Ο τρόπος υποδοχής των τουριστών διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο. Από την πρώτη στιγμή θα πρέπει να τους κάνετε να νιώσουν σαν στο σπίτι τους. Καλωσορίζοντας τους με μια χειραψία και ένα ζεστό χαμόγελο θα δημιουργήσετε αυτόματα ένα φιλικό περιβάλλον.

Στην συνέχεια οι επισκέπτες θα προσπαθήσουν να κινηθούν στο χώρο, ώστε να αποκτήσουν μία οικειότητα με το νέο περιβάλλον. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αφιερώσετε λίγα λεπτά για να τους ξεναγήσετε στο χώρο, δείχνοντάς τους πού βρίσκεται η τουαλέτα, πού μπορούν να κάθονται κατά την διάρκεια της πορείας του καϊκιού και, γενικότερα, τι θα πρέπει να προσέξουν.

Επίσης, καλό θα ήταν να γίνει μία αναφορά στις προϋποθέσεις που θα πρέπει να έχει το αλιευτικό σκάφος για να πάρει την άδεια αλιευτικού τουρισμού (σωσίβια, κουτί πρώτων βοηθειών, πυροσβεστήρες κλπ).

Είναι πολύ σημαντικό, ιδιαίτερα για όσους ανεβαίνουν σε σκάφος για πρώτη φορά, να γνωρίζουν πως έχετε λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλειά τους, βάσει των όσων ορίζει ο νόμος και των όσων γνωρίζετε και οι ίδιοι από την εμπειρία σας στη θάλασσα, αλλά και να τους υποδείξετε εξ αρχής με ποιους τρόπους θα παραμείνουν ασφαλείς σε όλη τη διάρκεια του ταξιδιού.

Εάν σας εξυπηρετεί, μπορείτε να δημιουργήσετε ένα βίντεο με τις παραπάνω πληροφορίες το οποίο θα δείχνετε στους επισκέπτες σας πριν την εκκίνηση του ταξιδιού. Μπορείτε ακόμα και να δείχνετε πώς φοράει κανείς το σωσίβιο, με τη βοήθεια ενός 'εθελοντή' μεταξύ των επισκεπτών σας, κάνοντας την ενημέρωση πιο διαδραστική.

Δε θα πρέπει να παραλείψετε να αναφέρετε πως πάνω στο καϊκι βρίσκεται ένας έμπειρος καπετάνιος.

«Η μόνη κουβέντα που χρειάζεται να τους πω είναι ότι ο πατέρας μου είναι 45 χρόνια στη θάλασσα. Βλέποντας την ταυτότητα του Έλληνα ψαρά, ενός ανθρώπου με το πρόσωπο του γερασμένου και τα άσπρα του μαλλιά, δεν χρειάζεται να κάνουμε τίποτα άλλο για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη τους».

Έχοντας κερδίσει την εμπιστοσύνη των φιλοξενούμενων στο καΐκι σας, η μόνη ενέργεια που σας απομένει για να ξεκινήσει η αλιευτική εκδρομή είναι να δημιουργήσετε ένα ομαδικό κλίμα.

Εφόσον θα δώσετε την ευκαιρία στους επισκέπτες να συνεισφέρουν κατά την διάρκεια της αλιευτικής εκδρομής, οφείλετε να περάσετε από την αρχή το μήνυμα πως είστε όλοι μία ομάδα με έναν κοινό στόχο.

Καθώς είναι πολύ πιθανό οι επισκέπτες να μην γνωρίζονται μεταξύ τους, εσείς ως 'ξεναγός' θα πρέπει να αποτελέσετε τον μεσάζοντα που θα διευκολύνει αυτές τις κοινωνικές συνδέσεις.

Εδώ δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη ή τυποποιημένη κίνηση που θα πρέπει να κάνετε για να επιτευχθεί αυτή η κοινωνική συνοχή. Κάθε επισκέπτης είναι ξεχωριστός και η αλιευτική περιήγηση που θα ακολουθήσει χαρακτηρίζεται από αυθεντικότητα και μοναδικότητα.

Ωστόσο αναφέρεται ένα παράδειγμα που ενδεχομένως να σας βοηθήσει.

« Καθώς είναι όλοι μαζεμένοι το μόνο που κάνω είναι να τους ρωτήσω από πού κατάγονται. Μετά από αυτό βλέπω ότι βρίσκουν την αφορμή να ξεκινήσουν διάλογο μεταξύ τους ».

Πολιτισμικός Διαμεσολαβητής

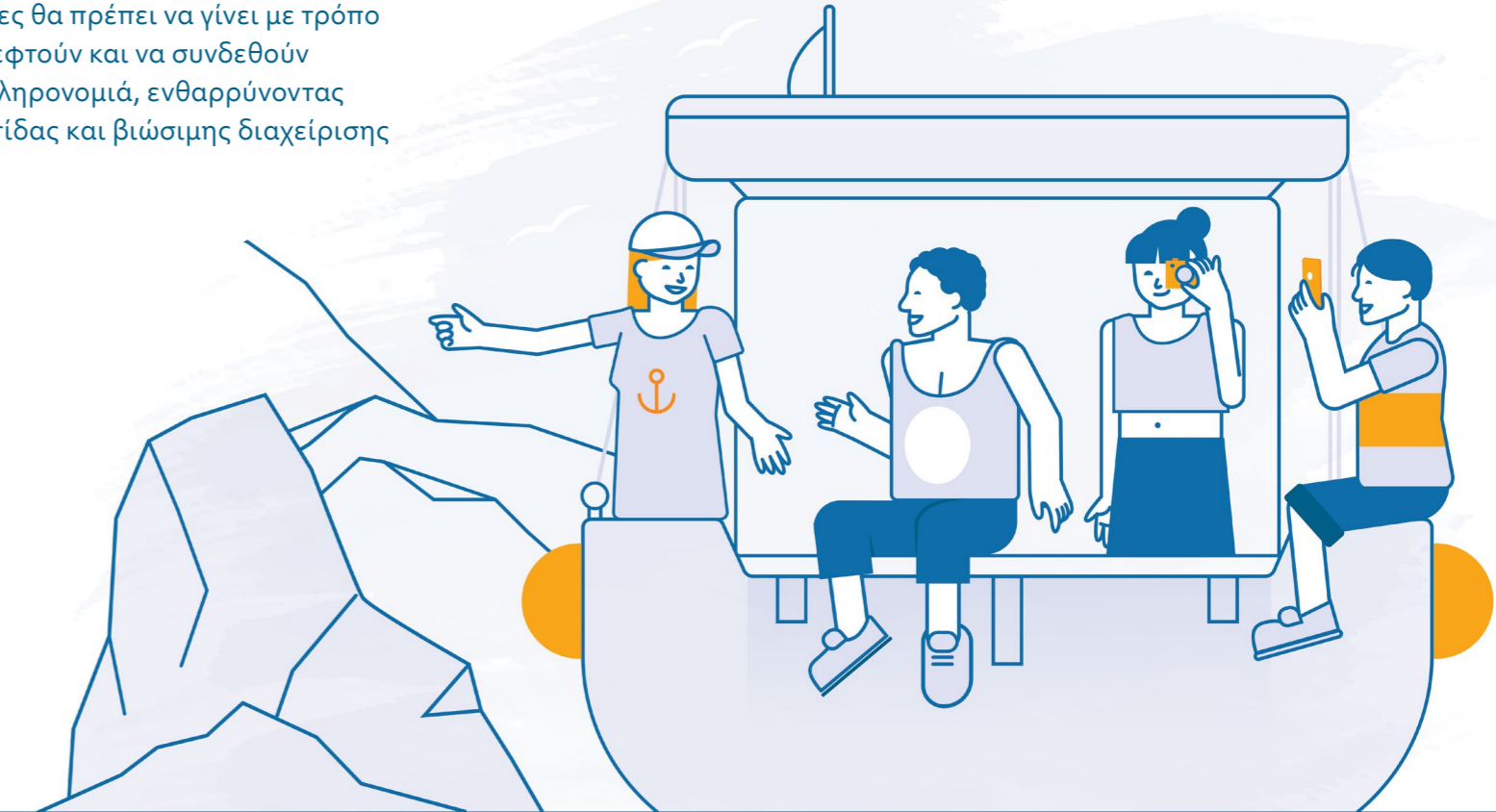
Κατά την διάρκεια της εκδρομής, καθώς οι επισκέπτες σας θα αναζητήσουν μια εμπειρία που θα τους επιτρέψει να κατανοήσουν τις τοπικές αξίες, τις πεποιθήσεις και γενικότερα την καθημερινή ζωή ενός επαγγελματία αλιέα, οφείλετε να αναλάβετε έναν ρόλο μεσολαβητικό, που θα διευκολύνει την επικοινωνία, την κατανόηση και την αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών των διαφορετικών κόσμων.

Η επαφή σας με τους επισκέπτες θα πρέπει να γίνει με τρόπο που θα τους προκαλέσει να σκεφτούν και να συνδεθούν με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά, ενθαρρύνοντας παράλληλα μια αίσθηση φροντίδας και βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Δεν αρκεί μία επιφανειακή εισαγωγή σε ένα άγνωστο για αυτούς περιβάλλον, αλλά η μεσολάβηση με τρόπο που θα τους βοηθήσει να συνδεθούν με αυτόν τον πολιτισμό και τον δικό σας κόσμο. Η συμπεριφορά σας, θα επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την αντίληψη των επισκεπτών και την κατανόηση των πτυχών της κουλτούρας υποδοχής στην οποία εκτίθενται.

Όλες οι παραπάνω ενέργειες αποσκοπούν στο να αποκτήσουν οι επισκέπτες σας έναν βαθμό ελευθερίας, ευελιξίας και οικειότητας με το περιβάλλον εμπειρίας. Αυτή η ελευθερία θα τους επιτρέψει όχι μόνο να νιώσουν άνετα, αλλά και να αναλάβουν ενεργό δράση όταν τους δοθεί η ευκαιρία, ώστε να διαμορφώσουν τις δικές τους εμπειρίες.

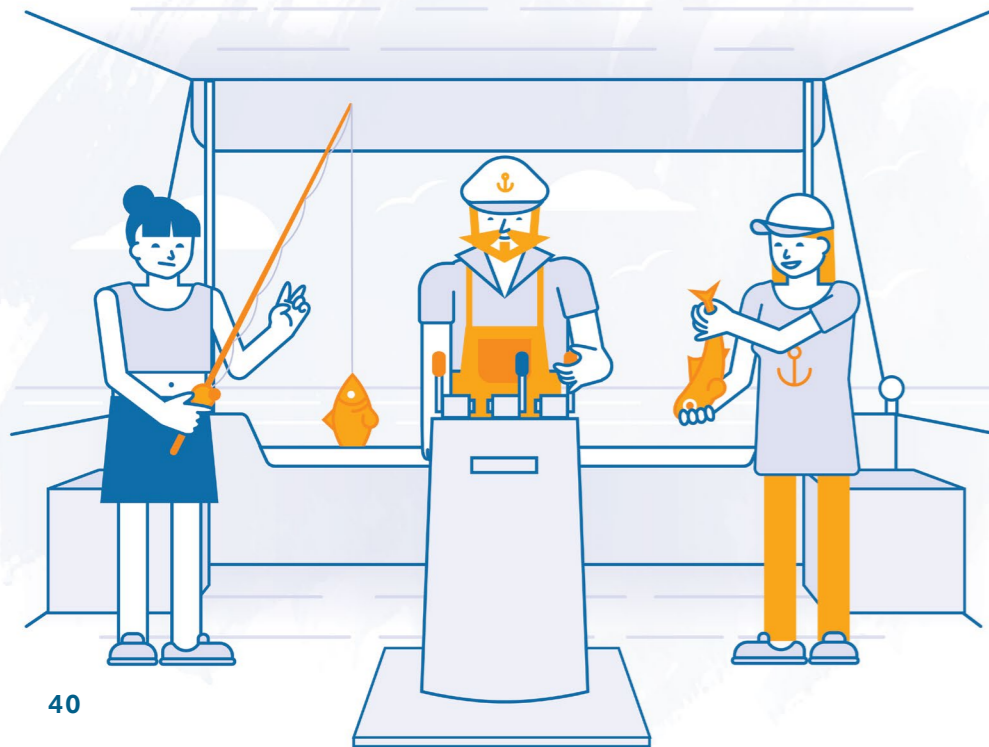
Συνολικά, λοιπόν, κύριο μέλημά σας είναι να δημιουργήσετε ένα ευνοϊκό πλαίσιο και να προσκαλέσετε τους επισκέπτες να συνεισφέρουν ενεργά στη διαμόρφωση της εμπειρίας τους, παρέχοντάς τους τον τρόπο για να το πετύχουν. Δεδομένου ότι είστε στην πρώτη γραμμή 'εξυπηρέτησης', θα πρέπει να διαδραματίσετε έναν ρόλο που θα προωθεί την ενεργό συμμετοχή και την αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της ομάδας. Αυτός θα είναι ένας ρόλος εμπυχωτή και καθοδηγητή, ένας ρόλος που θα συμβάλει στον σχεδιασμό, στην 'παραγωγή' και στην 'κατανάλωση' αυτής της βιωματικής δραστηριότητας έχοντας πάντα τον επισκέπτη ως σημείο εκκίνησης.

Μπορούμε να πούμε πως, σε συνδυασμό με το κατάλληλο περιβάλλον εμπειρίας, θα αποτελέσετε το συνδετικό κρίκο που θα οδηγήσει στη μεταμόρφωση των τουριστών από 'παθητικούς δέκτες' σε 'ενεργούς ηθοποιούς', σε άτομα που συμμετέχουν πραγματικά στη διαδικασία.

Εσείς είστε αυτοί που κατέχετε όλα τα απαραίτητα εφόδια, τη γνώση, την εμπειρία, και τη δυνατότητα να ενθαρρύνετε την επικοινωνία και την αίσθηση ασφάλειας, άνεσης και ελευθερίας πάνω στο καΐκι, που θα προσθέσουν αξία στην βιωματική εμπειρία του πελάτη - επισκέπτη - φιλοξενούμενού σας.

Τελευταία σας 'αρμοδιότητα' είναι να οδηγήσετε τους επισκέπτες σε έναν χώρο όπου θα μπορούν να εκφράσουν με ευκολία τις απόψεις τους σχετικά με την όλη εμπειρία που έζησαν. Αυτή η στιγμή είναι η ώρα του φαγητού, όταν όλοι μαζί γύρω από ένα τραπέζι θα απολαύσετε το αποτέλεσμα της ομαδικής σας προσπάθειας.

Ση Ενότητα

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως ο υπεύθυνος αλιευτικός τουρισμός αποτελεί έναν τύπο τουρισμού που μπορεί να αναβαθμίσει μια περιοχή με καινοτόμο και βιώσιμο τρόπο, δίνοντας μεγάλη βαρύτητα στον τοπικό πλούτο, τις βιώσιμες πρακτικές αλιείας και τη γνώση των κοινοτήτων υποδοχής. Μέσω της βιωματικής δραστηριότητας, ο αλιευτικός τουρισμός δίνει την ευκαιρία στον επισκέπτη να συμμετέχει ενεργά στον τρόπο ζωής μιας αλιευτικής κοινότητας, δημιουργώντας του παράλληλα ένα αίσθημα ταύτισης. Αποκορύφωμα αυτής της αρμονικής συνύπαρξης είναι οι δεσμοί και οι φιλίες που αναπτύσσονται μεταξύ των μελών της ομάδας.

«Γινόμαστε όλοι μια οικογένεια. Αυτό που μου έχει κάνει εντύπωση είναι ότι στο τέλος του ταξιδιού αγκαλιαζόμαστε και ελπίζουμε, τόσο εμείς, όσο και οι πλέον φίλοι μας, κάποια στιγμή να ξαναϊδωθούμε, να ανέβουν στα καϊκια μας και να πάμε για ψάρεμα»

Είναι προφανές πως η σύνδεση μεταξύ οικοδεσπότη και φιλοξενούμενου δεν αποτελεί πλέον μια εμπορική συναλλαγή, αλλά μια κοινωνική σχέση. Μέσα από την αλληλεπίδραση κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, αναπτύσσονται αληθινά συναισθήματα και δέσιμο μεταξύ των συμμετεχόντων.

«Μπορεί να ακουστεί κάπως παράλογο αλλά είμαι σίγουρος πως οι επισκέπτες ξανάρχονται στην Ελλάδα πρώτα για εμάς τους ψαράδες που τους ανοίξαμε το καϊκι μας και γνώρισαν την οικογένεια μας και έπειτα για το ξενοδοχείο, την ταβέρνα ή οτιδήποτε άλλο έχει το νησί μας»

Φαίνεται πως ήρθε η ώρα να καλωσορίσουμε το νέο ταξιδιώτη – τον “προσωρινό ντόπιο”, που δεν αναζητά την τέλεια φωτογραφία για να πάρει σπίτι, αλλά μια προσωπική σύνδεση με μια κοινή εμπειρία που βασίζεται στο ενδιαφέρον, τις σχέσεις και την αυθεντικότητα. Με άλλα λόγια, πρέπει να χαράξουμε πορεία προς ένα μέλλον χωρίς τον τουρισμό που ξέραμε. Επειδή με αυτόν τον τρόπο, μπορούμε να αρχίσουμε να επικεντρωνόμαστε σε κάτι πολύ πιο ενδιαφέρον: ένα μέλλον με οικοδεσπότες (αλιείς) και επισκέπτες σε μια κοινή εμπειρία τοπικής εμβέλειας (αλιευτική εκδρομή)...

(Campos, Mendes, Valle & Scott, 2015)

★ **ΧΡΥΣΕΣ**
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ
ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Συμβουλή ★

Αγκυροβολώντας κοντά σε λιβάδια Ποσειδωνίας

Τα λιβάδια Ποσειδωνίας ή, αλλιώς, οι Φυκιάδες αναπτύσσονται σε βάθη έως 45 μέτρα, συνεπώς είναι εύκολο να εντοπιστούν κατά τον αλιευτικό τουρισμό. Καθώς το υποθαλάσσιο αυτό φυτό μεγαλώνει μόλις 3 με 4 εκατοστά τον χρόνο, η καταστροφή του είναι μη αναστρέψιμη οπότε και θα πρέπει να αποφεύγεται η αγκυροβολία πάνω ή κοντά του.

Η παρουσία ενός λιβαδιού Ποσειδωνίας σας δίνει την εξαιρετική ευκαιρία να μοιραστείτε με τους επισκέπτες σας πληροφορίες για είδη ψαριών που ζουν εκεί. Μπορείτε επίσης να αναφέρετε τις διαφορές που έχετε παρατηρήσει μέσα στα χρόνια σε σχέση με την έκταση και την κατάσταση των λιβαδιών Ποσειδωνίας στην περιοχή σας, αλλά και να τονίσετε τη σημασία τους για την ισορροπία του θαλάσσιου οικοσυστήματος της Μεσογείου.

Προσοχή!!! Φροντίζουμε ώστε η άγκυρα και η αλυσίδα της να μην πέσουν πάνω ή δίπλα στο λιβάδι Ποσειδωνίας.

Μάθετε περισσότερα μέσω της ενημερωτικής εκστρατείας – πρωτοβουλίας ‘Cyclades Posidonia Alert’ του CPF και του ΕΛΚΕΘΕ (Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών): <https://cycladespreservationfund.org/posidonia-qr-code-el>

Συμβουλή ★

Πώς φερόμαστε σε μια τυχαία συνάντηση με θαλάσσια θηλαστικά, χελώνες και θαλασσοπούλια

Οι συναντήσεις με την θαλάσσια μεγαπανίδα (μεσογειακή φώκια, δελφίνια, θαλάσσιες χελώνες, θαλασσοπούλια) δεν ενθαρρύνονται στα πλαίσια διενέργειας του αλιευτικού τουρισμού, καθώς πρόκειται για προστατευόμενα είδη.

Στην περίπτωση τυχαίας συνάντησης με κάποιο τέτοιο είδος:

- Σεβόμαστε την παρουσία άγριας ζωής και διατηρούμε το σκάφος σε απόσταση μεγαλύτερη των 50 μέτρων χωρίς να πλησιάσουμε περισσότερο
- Δεν επιδιώκουμε να ‘προλάβουμε’ την άγρια ζωή ή να ακολουθήσουμε για να ‘δούμε καλύτερα’
- Κρατάμε σταθερή ταχύτητα στο σκάφος και όχι πάνω από 7 κόμβους
- Δεν παρεμβάλλουμε το σκάφος μέσα στο κοπάδι
- Δεν προσπαθούμε να ταΐσουμε τα άγρια ζώα, ούτε ρίχνουμε φαγητό για να τα προσελκύσουμε πιο κοντά στο σκάφος
- Αν πλησιάσουν δεν προσπαθούμε να τα αγγίξουμε ή χαϊδέψουμε
- Δεν προσπαθούμε να κολυπήσουμε μαζί ή κοντά στα άγρια ζώα της θάλασσας ακόμα και αν φαίνονται φιλικά

Μάθετε περισσότερα στο βίντεο ‘Οδηγός συμπεριφοράς | Σε περίπτωση που δείτε θαλάσσιο θηλαστικό’ της WWF Ελλάς: www.youtube.com/watch?v=isaOMDhmCtA

Η καταγραφή μιας τυχαίας παρατήρησης άγριας ζωής μπορεί να είναι χρήσιμη για τη μελέτη και την προστασία της. Μάθετε περισσότερα στην ενότητα ‘Είδες θαλάσσιο ζώο; Μοιράσου το με τους ειδικούς’ της ιστοσελίδας του CPF: <https://greenvolunteers.cycladespreservationfund.org/el/did-you-see-a-sea-creature>

Προσοχή!!! Σε περίπτωση που αντιληφθούμε τραυματισμένο ή άρρωστο άγριο ζώο επικοινωνούμε με τις κατά τόπους λιμενικές αρχές και την αρμόδια οργάνωση για την φροντίδα του και ακολουθούμε τις οδηγίες τους. Δείτε περισσότερα στην ακόλουθη συμβουλή.

Συμβουλή ★

Τι κάνουμε εάν δούμε τραυματισμένο ή άρρωστο άγριο ζώο

Σε περίπτωση που αντιληφθούμε τραυματισμένο ή άρρωστο άγριο ζώο επικοινωνούμε άμεσα με τις κατά τόπους λιμενικές αρχές και με την αρμόδια οργάνωση για την φροντίδα του και ακολουθούμε τις οδηγίες τους. Μπορείτε να βρείτε στοιχεία επικοινωνίας των φορέων παρακάτω και στις ιστοσελίδες τους.

- Αν πρόκειται για φώκια: Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας MOM | www.mom.gr | 210 5222 888
- Αν πρόκειται για δελφίνι ή άλλο κητώδες: Ερευνητικό Κέντρο Διάσωσης και Περίθαλψης Κητωδών ΑΡΙΩΝ | www.arion.org.gr | 6945 644 994 – 6945 531 850
- Αν πρόκειται για χελώνα: Σύλλογος Προστασίας Άγριας Ζωής Νάξου | www.naxoswildlifeprotection.com | 697 679 7070 ή Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας ΑΡΧΕΛΩΝ | www.archelon.gr | 6941 511 511
- Αν πρόκειται για θαλασσοπούλι: Σύλλογος Περίθαλψης και Προστασίας Άγριων Ζώων ΑΛΚΥΟΝΗ | www.alkioni.org | 22840 22931 – 6944 741616

Όσοι και όσες ζουν ή δραστηριοποιούνται στις Κυκλάδες μπορούν να εκπαιδευτούν και να γίνουν μέλη του δικτύου Cyclades Care for Wildlife για την προστασία της άγριας ζωής στις Κυκλάδες, προσφέροντας πρώτες βοήθειες όταν προκύψει ανάγκη.

Μάθετε περισσότερα στην ιστοσελίδα του CPF www.cycladespreservationfund.org

Συμβουλή ★

Δεν προσεγγίζουμε σπηλιές καθώς μπορεί να φιλοξενούν άγρια ζωή

Οι θαλάσσιες σπηλιές μπορεί να θεωρούνται δημοφιλείς, ωστόσο αποτελούν ενδιαίτημα για εμβληματικά είδη τα οποία είναι προστατευόμενα από διεθνείς συμβάσεις και η προσέγγιση στα σημεία αυτά μπορεί να προκαλέσει όχληση στην άγρια ζωή. Αποφεύγουμε τα σημεία αυτά και παραμένουμε σε απόσταση.

Οι επισκέπτες που φιλοξενούνται στο αλιευτικό σκάφος, είναι πολύ πιθανό να ενδιαφέρονται να μάθουν για την σημασία που έχει η τήρηση απόστασης από σπηλιές, ώστε να μη διαταραχθούν τα προστατευόμενα είδη. Μπορείτε να μάθετε περισσότερα ανατρέχοντας στις ιστοσελίδες που αναφέρονται στην προηγούμενη συμβουλή.

Συμβουλή **Προτεινόμενα μεγέθη – είδη αλιευμάτων και χρήση αλιευτικών εργαλείων**

Μέρες με αλιευτικό τουρισμό είναι καλές μέρες για τον ψαρά και το καΐκι του. Μπορούν να είναι καλές μέρες και για τη θάλασσα. Στοχεύουμε σε μικρές ποσότητες αλιευμάτων και απευθερώνουμε υπομεγέθη και προστατευόμενα άτομα που αλιεύθηκαν κατά λάθος. Επιτρέπουμε στην θάλασσα να ανακάμψει, προτιμούμε το βιώσιμο μέγεθος και δεν αποκλίνουμε του νόμιμου.

Προτιμούμε είδη που το καλοκαίρι δεν αναπαράγονται και έχουν την τιμητική τους: Γόπα, Κακαρέλος, Μπαλάς, Σαργός, Σκάρος, Σκορπίνα, Σπάρος, Χάνος, Χειλού.

Αν αλιεύσουμε κάποιο από τα παρακάτω είδη, συμβουλευόμαστε τα παρακάτω μεγέθη:

* Τα στοιχεία έχουν αντληθεί από: Καν. Ε.Ε. 1967/2006, ΠΔ 144/86, ΠΔ 237/1996, Tsikliras, A.C., Antonopoulou, E. & Stergiou, K.I., 2010. Spawning period of Mediterranean marine fishes. Rev Fish Biol Fisheries 20, 499–538

Είδος	Ελάχιστο επιτρεπόμενο μέγεθος (Νόμιμο)	Προτεινόμενο μέγεθος αλίευσης (Βιώσιμο)
Αστακός / <i>Palinurus elephas</i>	420 γρ. / 9 εκ.	Απελευθέρωση αυγωμένων ατόμων όλο το χρόνο
Μπαρμπούνι / <i>Mullus surmuletus</i>	11 εκ.	13,8 εκ.
Ροφός / <i>Erinophelus marginatus</i>	45 εκ.	Απειλούμενο, δεν συστήνεται η αλίευση του
Στήρα / <i>Erinophelus costae</i>	45 εκ.	> 45 εκ.
Συναγρίδα / <i>Dentex dentex</i>	Δεν έχει οριστεί	> 55 εκ.
Φαγκρί / <i>Ragrus ragrus</i>	18 εκ.	> 45 εκ.
Χταπόδι / <i>Octopus vulgaris</i>	0,5 κιλό	> 1κιλό

Προσοχή!!! Θυμόμαστε πως οι επισκέπτες θα απολαύσουν το φρέσκο ψάρι ημέρας, ανεξαρτήτως του είδους ή του μεγέθους του.

Σύμφωνα με την νομοθεσία (ΚΥΑ 414/2354/20-1-2015) οι επιτρεπόμενες αλιευτικές μέθοδοι και εργαλεία είναι όσα καθορίζονται στην άδεια αλιείας του σκάφους. Όμως, η χρήση πιο επιλεκτικών εργαλείων συμβάλει στη μείωση της αλιευτικής πίεσης στα ήδη υπεραλιευμένα ιχθυαποθέματα.

Συμβουλές για υπεύθυνη χρήση αλιευτικών εργαλείων:

- Ελαχιστοποιούμε όσο γίνεται το μήκος του διχτυού και μεγαλώνουμε το μάτι
- Ελαχιστοποιούμε όσο γίνεται τον αριθμό των αγκιστριών στο παραγάδι και χρησιμοποιούμε όσο γίνεται μεγαλύτερο άγκιστρο
- Μειώνουμε όσο γίνεται την παραμονή των εργαλείων στο νερό

Προσοχή!!! Οι επισκέπτες επιτρέπεται να αλιεύουν μόνο βάσει των εργαλείων της άδειας του σκάφους και πάντοτε λαμβάνοντας υπόψη την ασφάλεια τους κατά τον χειρισμό των αλιευτικών εργαλείων.

Συμβουλή **Απελευθέρωση και υπεύθυνη θανάτωση**

Υπομεγέθη άτομα και προστατευόμενα είδη που αλιεύονται κατά λάθος πρέπει να απελευθερώνονται. Επιπλέον, είναι σημαντικό να λάβετε υπόψη πως οι επισκέπτες σας – ακόμη και εάν καταναλώνουν τακτικά ψάρια – κατά πάσα πιθανότητα δεν είναι συνηθισμένοι να τα βλέπουν να πεθαίνουν. Συστήνεται να κάνετε την θανάτωση όσο πιο υπεύθυνα γίνεται.

Σύλληψη και απελευθέρωση

- Σε περίπτωση που αλιευτεί ζωντανό υπομεγέθες άτομο, συστήνεται να προχωρήσετε σε απελευθέρωση του
- Σε περίπτωση που αλιευτεί καρχαρίας ή σαλάχι, συστήνεται η άμεση απελευθέρωσή του, καθώς η αναγνώριση των προστατευόμενων ειδών καρχαρία ή σαλαχιού δεν είναι πάντα δυνατή

Μάθετε περισσότερα για τα προστατευόμενα είδη καρχαριών και σαλαχιών και τους τρόπους απελευθέρωσης στην ενότητα 'Συμβουλευτικό υλικό ελασμοβράγχιων για αλιείς' στην ιστοσελίδα της iSea: www.isea.com.gr/συμβουλευτικό-υλικό-ελασμοβράγχιων

Αλίευση για κατανάλωση και θανάτωση

- Αποφεύγουμε την βίαιη θανάτωση των θαλάσσιων οργανισμών
- Τοποθετούμε τα αλιεύματα απευθείας σε τελάρο με επαρκή ποσότητα πάγου
- Διατηρούμε το τελάρο σε σκιερό μέρος

Συμβουλή ★

Βρώσιμα ξενικά είδη στο 'μενού'

Τα ξενικά είδη έχουν εξαπλωθεί στις ελληνικές θάλασσες και συχνά τυχαίνει να πιάνονται στα δίχτυα. Είναι σημαντικό να μιλήσετε για αυτά στους επισκέπτες σας και να χρησιμοποιήσετε τα βρώσιμα εξ αυτών είδη στο γεύμα που θα προσφέρετε στο καΐκι σας κατά τη διάρκεια του ταξιδιού αλιευτικού τουρισμού. Φυσικά, θα πρέπει πρώτα να καθαρίσετε τα αγκάθια ή ακόμα και τα πτερύγια. Τα είδη αυτά είναι θρεπτικά και γευστικά. Προωθώντας τα – στους επισκέπτες σας, ώστε να τα αναζητήσουν και σε καταστήματα, αλλά και ευρύτερα – συμβάλλετε στην εξισορρόπηση του πληθυσμού τους.

Προτεινόμενα ξενικά είδη στόχοι για τον αλιευτικό τουρισμό:

- Λεοντόψαρο / *Pterois miles*
- Άσπρος Γερμανός / *Siganus rivulatus*
- Μαύρος Γερμανός / *Siganus luridus*
- Μπαρμπούνι Λοχίας / *Ureneus moluccensis*
- Μπαρμπούνι Ερυθράς / *Parupeneus forsskali*
- Σαρδελόγαυρος / *Etrumeus golanii*
- Τρομπέτα / *Fistularia commersonii*

Προσοχή!!! Δεν τρώγεται κανένα είδος λαγοκέφαλου.

Μάθετε περισσότερα για τα βρώσιμα και μη βρώσιμα ξενικά είδη στην ενότητα 'Pick the Alien – Ενημερωτικό υλικό' στην ιστοσελίδα της iSea: www.isea.com.gr/pick-the-alien-enimerotiko-yliko

Συμβουλή ★

Αποφυγή θαλάσσιας ρύπανσης

Ο υπεύθυνος αλιευτικός τουρισμός πρέπει να είναι μια δραστηριότητα η οποία δεν ρυπαίνει το θαλάσσιο περιβάλλον, ούτε αφήνει όγκο απορριμμάτων στο νησί. Για το λόγο αυτό, δεν χρειάζεται να ετοιμάσετε μεγάλη ποσότητα φαγητού που ενδέχεται να περισσέψει και να πεταχτεί. Επιπλέον, το αλιευτικό σκάφος θα πρέπει να εξοπλιστεί με τα είδη σερβιρίσματος (πιάτα, μαχαιροπήρουνα κλπ) που είναι απαραίτητα για το γεύμα των επισκεπτών και να μην χρησιμοποιούνται αντικείμενα μιας χρήσης.

Συνολικά:

- Δε χρησιμοποιούμε είδη μίας χρήσης, ανεξαρτήτως υλικού (χάρτινα, πλαστικά κλπ) που συμβάλλουν στη συσσώρευση απορριμμάτων (τραπεζομάντηλα, πιάτα, ποτήρια, μαχαιροπίρουνα, καλαμάκια, κ.α.)
- Εάν στην περιοχή μας διατίθεται πόσιμο νερό (είτε στο δίκτυο είτε σε μικρές μονάδες-κιόσκια παραγωγής και διάθεσης πόσιμου νερού) προτιμάμε την προμήθειά του αντί της χρήσης και συσσώρευσης μεγάλου αριθμού πλαστικών μπουκαλιών νερού
- Δεν πετάμε το φαγητό που περισσεύει ούτε τμήματα αυτού (κουκούτσια, κόκκαλα, φέτες ψωμιού, κ.ά.) στη θάλασσα
- Μαζεύουμε το περισσευούμενο φαγητό σε ξεχωριστή σακούλα ή κάδο και το απορρίπτουμε στον κάδο σκουπιδιών, αφού επιστρέψουμε στο λιμάνι
- Μαζεύουμε σε ξεχωριστή σακούλα ή κάδο τα ανακυκλώσιμα απορρίμματα (μπουκάλια, κουτάκια, κ.ά.) και τα απορρίπτουμε σε κάδο ανακύκλωσης, αφού επιστρέψουμε στο λιμάνι
- Αν είναι εφικτό, μαζεύουμε σκουπίδια που συναντούμε να επιπλέουν
- Θυμόμαστε να μην πετάμε αποσίγαρα στη θάλασσα

Συνεντεύξεις και Δημιουργία κύριου μέρους οδηγού:
Δημήτρης Τσαφούτης, Σύμβουλος CPF σε θέματα αλιευτικού τουρισμού

Χρυσές Συμβουλές Βιωσιμότητας: Ειρήνη Καραθάνου, Υπεύθυνη Θαλασίων Προγραμμάτων CPF | Βαγγέλης Παράβας, Επιστημονικός Σύμβουλος CPF

Εικονογραφήσεις: Τάσος Χαρτάλος, Σχεδιαστής

Διορθώσεις: Ελένη Ζαχαροπούλου, Συνεργάτης Επικοινωνίας & Εξεύρεσης Πόρων CPF

Συντονισμός - Επιμέλεια: Νάσια Κασσελά, Διευθύντρια Προγραμμάτων CPF

Χρησιμοποιήθηκαν αποσπάσματα από επιτόπιες συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο Μάρτιος-Μάιος 2023 σε ένα πανελλαδικό δείγμα 75 εμπειρων αλιέων που δραστηριοποιούνται στον αλιευτικό τουρισμό καθώς επίσης και φωτογραφικό υλικό από τις ιστοσελίδες τους, το οποίο στη συνέχεια εικονογραφήθηκε.

Ευχαριστούμε θερμά για τη συμβολή τους.

Το παρόν αποτελεί αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας της Cyclades Preservation Fund (CPF AMKE) και τυχόν αναδημοσίευση του παρόντος επιτρέπεται μόνο με ρητή αναφορά στη CPF AMKE. Απαγορεύεται ρητά η αντιγραφή, πώληση, εμπορική εκμετάλλευση, διανομή, έκδοση και τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της Δικαιούχου CPF AMKE@.

Ενώστε τις δυνάμεις σας **μαζί** μας

WWW.CYCLADESPRESERVATIONFUND.ORG